

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΙΜΟΥ ΜΠΑΛΑΝΟΥ

Καθηγητοῦ τῶν θρησκευτικῶν ἐν τῇ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ τῆς Δημοτικῆς
Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐν τοῖς Διδασκαλείοις τῆς Φιλεκπ. Ἐταιρείας.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ

ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΔΩΡΕΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΙΣΑ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ 1ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ
1913 ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μετ' εἰκόνων καὶ χάρτου τῆς Παλαιστίνης.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ, ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΕΑΚΕΙΟΥ

1915

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ Δ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΗΣ 1ης ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1913

Στοιχειώδης Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία μετὰ 5 ὀλοσελίδων εἰκόνων. Ἐκδόσεις 1915.

Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μετὰ πολλῶν εἰκόνων καὶ χάρτου τῆς Παλαιστίνης. Ἐκδόσεις 1915.

Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης μετὰ πολλῶν εἰκόνων ὀλοσελίδων καὶ μὴ καὶ χάρτου τῆς Παλαιστίνης. Ἐκδόσεις 1915.

Στοιχειώδης Ὁρθόδοξος Χριστιανικὴ Κατήχησις. Ἐκδόσεις 1915.

Λειτουργικὴ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων κατὰ τὸ πρόγραμμ. Ἐκδόσεις 1915, μετ' εἰκόνων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

(Ἐκδόσεις τοῦ Συλλόγου πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων βιβλίων).

Ἡ Ἐκκλησία μας, ἦτοι ποῦ, πῶς καὶ πότε λατρεύεται ὁ Θεός, μετὰ πλήρους ἐρμηνείας τῆς θείας λειτουργίας. Ἐκδόσεις 13η (80.000 ἀντίτυπα).

Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς μέχρι σήμερον. Ἐκδόσεις νέα.

Αἱ Θρησκείαι, σύντομος ἱστορία τῶν διαφόρων Θρησκειῶν ἀγρίων καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Ἐκ τῶν Ποιητικῶν Βιβλίων τῆς *Παλαιᾶς Διαθήκης*. Ἰώβ—Ψαλμοὶ—Παροιμίαι—Ἄσμα-ἄσμάτων—Ἐκκλησιαστὴς—Σοφία Σολομῶντος—Σοφία Σειράχ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΣ

Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περιέχεται πᾶσα ἡ κατὰ τὸ νέον πρόγραμμα ἐν τῇ τρίτῃ τάξει τοῦ δημοτικοῦ σχολείου διδασκομένη ὕλη ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Μετὰ μεγάλης προσοχῆς παρεθέσαμεν ἕξ ἐκάστου κεφαλαίου ἐκεῖνα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα εἶναι πρόσφορα διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, παρελείψαμεν δὲ πᾶν ὅ,τι θὰ ἠδύνατο νὰ προσκρούσῃ ἢ νὰ παρανοηθῇ, ὡς καὶ πᾶν ὑπὲρ τὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ταύτης.

Τὸ πόρισμα ἢ τὰ πορίσματα ἐκάστου κεφαλαίου προετιμήσαμεν νὰ διατυπώσωμεν ἐν γλώσσῃ εὐκόλως νοουμένη ὑπὸ τῶν παίδων, διότι ἡ διὰ γραφικοῦ χωρίου διατύπωσις τοῦ πορίσματος, ἀξιοσύστατος δι' ἀνωτέρας τάξεις, εἶναι καταδικαστέα διὰ παιδιά τρίτης τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἔνθα ἡ πραγματικὴ καὶ γλωσσικὴ κατανόησις τοῦ γραφικοῦ χωρίου προσκρούει κατὰ τοσούτων δυσχερειῶν, καὶ ἀπαιτεῖ χρόνον πλείονα τοῦ ἀπαιτουμένου δι' αὐτὴν τὴν ἐκμάθησιν τοῦ ἱστορήματος. Ἐὰν δ' ἐν τοῖς γερμανικοῖς σχετικοῖς βιβλίοις, τὸ πόρισμα διατυποῦται ἐν γραφικῷ χωρίῳ, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι πρέπει νὰ ἐφαρμόζηται τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἡμέτερα βιβλία, διότι διὰ τὸν Γερμανόπαιδα ἡ γλῶσσα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ Λουθήρου, οὐδεμίαν παρέχει δυσχέριαν.

Δ. Σ. Μ.

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Θεὸς ἔκαμε διαθήκην, δηλαδή συμφωνίαν με τοὺς Ἑβραίους, αὐτοὶ μὲν νὰ τηροῦν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὁ δὲ Θεὸς νὰ τοὺς προστατεύῃ. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Ἑβραῖοι δὲν ἐτήρησαν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἔκαμε νέαν συμφωνίαν με ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, νὰ προστατεύῃ αὐτούς, ἐὰν φυλάττουν τὰς ἐντολὰς του. Ἔχομεν λοιπὸν δύο διαθήκας, τὴν παλαιὰν καὶ τὴν καινὴν, δηλαδή νέαν.

Εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θὰ ἴδωμεν πῶς ὁ Θεὸς διὰ διαφόρων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἔστειλεν, ἐφάνερωνε τὸ θέλημά του εἰς τοὺς Ἑβραίους, πῶς ἐπροστάτευεν αὐτούς, καὶ πῶς οὗτοι ἐφέροντο ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ.

Α'

Η ΠΡΟ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τῶν ἀνθρώπων.

Ἦτο ἐποχή, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπῆρχε κόσμος· ὁ Θεὸς ὄμως, ὁ ὁποῖος πάντοτε ὑπάρχει, ἐπειδὴ εἶναι ἀγαθός, ἀπεφάσισε νὰ δημιουργήσῃ τὸν κόσμον, καὶ τὸν ἐδημιούργησε μὲ τὸν λόγον τοῦ μόνου.

Κατὰ πρῶτον ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὰ ὠρισμένην μορφήν, καὶ ὅλα ὅσα ἦσαν ἀναγκαῖα διὰ νὰ δύναται νὰ ζήσουν τὰ διάφορα ὄντα· ἔδωκε δηλαδὴ τὸν αἴρα, τὸ ὕδωρ, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην, τοὺς ἀστέρας κ.τ.λ., κατόπιν παρήγαγε τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα, καὶ τέλος τὸ τελειότατον ὄν τῆς γῆς, τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος διαφέρει ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα, διότι δὲν ἔχει μόνον σῶμα, ὅπως αὐτά, ἀλλ' ἔχει καὶ νοῦν, μὲ τὸν ὁποῖον δύναται νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ ἐκτελῆ ὅ,τι πρέπει.

Ὁ πρῶτος δημιουργηθεὶς ἄνθρωπος λέγεται Ἀδάμ, ἡ δὲ σύζυγός του Εὔα, ἀπὸ τὸ ζεῦγος δὲ τοῦτο τῶν πρωτοπλάστων καταγόμεθα πάντες οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς εἶναι πανάγαθος, παντοδύναμος καὶ πάνσοφος.

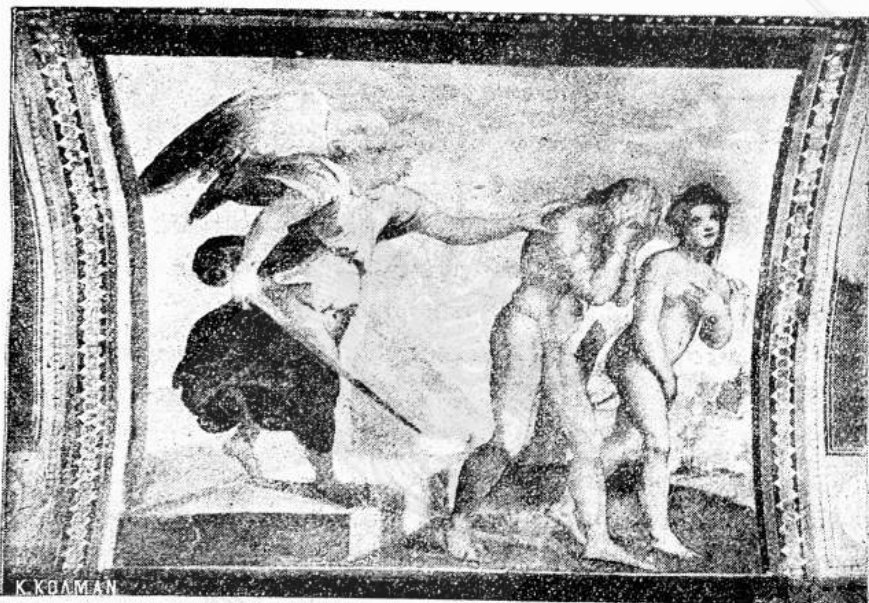
2. Ὁ παράδεισος, ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἔξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου.

Ὁ παράδεισος. Ὁ Θεὸς ἔθεσε τοὺς πρωτοπλάστους εἰς κῆπον μέγαν καὶ ὠραιότατον, τὸν παράδεισον, ὅπου ὑπῆρχον παντὸς εἶδους φυτὰ, δένδρα καὶ ζῶα· ποταμὸς δὲ ἐπότιζεν αὐτόν. Οἱ πρωτόπλαστοι ἔζων εὐτυχεῖς εἰς τὸν παράδεισον, τὸν ὁποῖον ἐκαλλιεργοῦν. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψεν εἰς αὐτοὺς νὰ τρώγουν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὅλων τῶν δένδρων, ἐκτὸς μόνον ἀπὸ τοὺς καρποὺς ἐνὸς δένδρου τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐὰν ἔτρωγον, ἀμέσως θὰ ἐξεδιώκοντο ἀπὸ τὸν παράδεισον καὶ θὰ ἐγίνοντο θνητοί· ἔδωκε δ' ὁ Θεὸς τὴν διαταγὴν ταύτην μόνον διὰ νὰ συνηθίσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἐγκράτειαν καὶ εἰς τὴν ὑπακοήν. Ὠνομάσθη δὲ τὸ δένδρον τοῦτο δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, διότι, ἐὰν δὲν ἔτρωγον ἐξ αὐτοῦ οἱ πρωτόπλαστοι, θὰ ἐφαίνοντο καλοί, ἐνῶ, ἐὰν ἔτρωγον, κακοί.

Ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων. Μίαν ἡμέραν ὁ ὄφεις ἠρώτησε τὴν Εὐάν, ἐὰν ἔχουν δικαίωμα νὰ τρώγουν ἀπὸ ὅλα τὰ δένδρα τοῦ παραδείσου, ἢ δ' Εὐά ἀπήντησεν ὅτι ἀπὸ ὅλα δικαιοῦνται νὰ φάγουν ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δένδρον τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Τότε ὁ ὄφεις, ὁ ὁποῖος ἐζήλευε νὰ βλέπῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἠθέλε μὲ κάθε τρόπον νὰ τοὺς βλάψῃ, εἶπεν εἰς τὴν Εὐάν ὅτι ὁ Θεὸς ἀπὸ φθόνον ἀπηγόρευσε τοῦτο, διότι ἐγνώριζεν ὅτι, ἐὰν ἔτρωγον ἀπὸ αὐτό, θὰ ἐγίνοντο σοφοί, ὅπως αὐτός. Ἡ Εὐά τότε, ἀντὶ νὰ ἀκούσῃ τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ, ἤκουσε τοὺς πονηροὺς λόγους τοῦ ὄφεως, καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τοὺς καρποὺς τοῦ δένδρου καὶ ἔφαγεν, ἔδωκε δὲ καὶ εἰς τὸν Ἀδάμ, ὁ ὁποῖος ἔφαγε καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτῶν. Μόλις ὁμως οἱ πρωτόπλαστοι παρήκουσαν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἐνόησαν τί κακὸν ἐπραξάν καὶ ἐφοβοῦντο

νά ἀντικρύσουν τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο δὲ ἐκρύπτοντο ὀπισθεν ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ παραδείσου.

Ἡ ἕξωσις τῶν πρωτοπλάστων ἐκ τοῦ παραδείσου. Ὁ Θεός, ἀπὸ τοῦ ὁποίου οὐδεὶς δύναται νὰ κρυβῆ, ἐκάλεσε τὸν Ἀδὰμ λέγων, Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι; Ὁ δὲ εἶπεν ἤκουσα τὴν φωνὴν σου καὶ ἐφοβήθην, διὰ τοῦτο ἐκρύβην. Ὁ Θεὸς τότε ἀπήν-

Οἱ πρωτόπλαστοι ἐγδιώκονται ἐκ τοῦ Παραδείσου.

τησε· διατί ἐφοβήθης; Μήπως παρέβης τὴν ἐντολήν μου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τὸν ἀπηγορευμένον καρπὸν; Ὁ Ἀδὰμ εἶπε· δὲν πταίω ἐγώ, ἡ Εὐὰ μοῦ ἔδωκε καὶ ἔφαγον ἐξ αὐτοῦ. Ὁ Θεὸς τότε ἠρώτησε τὴν Εὐάν, διατί ἔπραξε τοῦτο, καὶ αὕτη εἰς δικαιολογίαν εἶπεν ὅτι ἠπατήθη ἀπὸ τὸν ὄφιν.

Τότε ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὸν ὄφιν, ὁ ὁποῖος παρέσυρε τοὺς πρωτοπλάστους εἰς τὸ κακόν, καὶ αὐτούς, διότι παρήκουσαν εἰς τὸ θέλημά του καὶ παρεσύρθησαν ἀπὸ τὸν ὄφιν. Τὸν μὲν

ὄφιν κατηράσθη νὰ σύρεται εἰς τὴν γῆν καὶ νὰ τρώγῃ ἐξ αὐ-
τῆς, τὴν Εὐάν νὰ ἔχη λύπας καὶ πόνους, τὸν δὲ Ἀδὰμ νὰ
τρώγῃ τὸν ἄρτον μὲ ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του. Μετὰ ταῦτα
ἐξεδίωξεν ὁ Θεὸς τοὺς πρωτοπλάστους ἐκ τοῦ παραδείσου.

Πόρισμα.

Πρέπει πάντοτε νὰ ὑπακούωμεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ
παρακοὴ εἰς αὐτὸ τιμωρεῖται.

3. Ὁ κατακλυσμὸς.

Ἡ διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ ἡμέρας
εἰς ἡμέραν ηὔξανον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ συγχρόνως ηὔξανε καὶ
ἡ διαφθορά· εἰς μάτην ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς αὐτοὺς διάστημα
120 ἐτῶν νὰ μετανοήσουν· αὐτοὶ ἔμειναν ἀδιόρθωτοι. Διὰ τοῦ-
το ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ κατακλυσμοῦ.

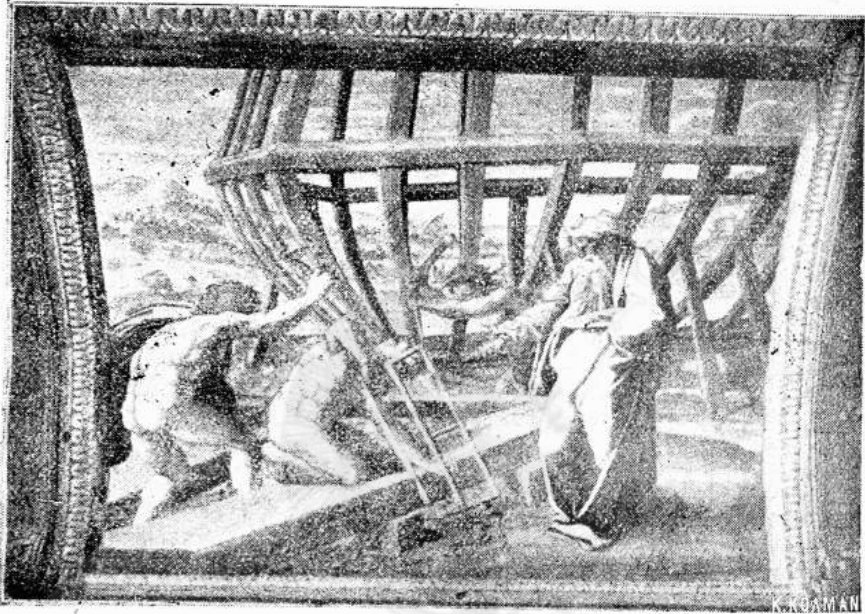
Ἡ κιβωτὸς τοῦ Νῶε. Μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὑπῆρχεν
ὅμως εἷς, ὁ Νῶε, εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος· διὰ τοῦτο ὁ Θεός, ὁ
ὁποῖος ἀγαπᾷ τοὺς δικαίους, ἀπεφάσισε νὰ τὸν σώσῃ μὲ ὀλό-
κληρον τὴν οἰκογένειάν του, πρὸς τοῦτο τὸν διέταξε νὰ κα-
τασκευάσῃ μίαν κιβωτὸν καὶ νὰ εἰσέλθουν ἐντὸς αὐτῆς αὐ-
τός, ἡ γυνὴ του, οἱ τρεῖς υἱοὶ του, Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ,
μετὰ τῶν γυναικῶν των, καὶ νὰ λάβῃ ἐντὸς αὐτῆς ζεύγη ἐξ
ὅλων τῶν ζῴων καὶ τροφῶν. Ὁ Νῶε ἐξετέλεσεν ὅλα ὅσα τοῦ
παρήγγειλεν ὁ Θεός, καὶ ἀφοῦ εἰσῆλθον ὅλοι ἐντὸς τῆς κιβω-
τοῦ, τὴν ἤλειψε μὲ πίσσαν διὰ νὰ μὴ εἰσέρχεται τὸ ὕδωρ.

Ὁ κατακλυσμὸς. Τότε ἤρχισε νὰ πίπτῃ βροχὴ ἄφθονος
συνεχῶς ἐπὶ 40 ἡμέρας καὶ νύκτας καὶ ἀνέβησαν τόσον πολὺ
τὰ ὕδατα, ὥστε ἐκαλύφθησαν καὶ τὰ ὑψηλότερα ὄρη τῆς γῆς·
ὅλα τὰ ζῶα καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐπνίγησαν, καὶ μόνον ἡ κιβω-
τὸς τοῦ Νῶε ἐσώθη χάρις εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ πα-
ρῆλθον πολλαὶ ἡμέραι, ἀφότου ἔπαυσεν ὁ κατακλυσμὸς, ἤρχι-
σαν νὰ χαμηλώνουν τὰ ὕδατα, καὶ τέλος ἡ κιβωτὸς ἐστάθη

ἐπάνω εἰς ἓν ὑψηλὸν ὄρος τῆς Ἀρμενίας, τὸ Ἀραράτ.

Ὁ Νῶε ἐξέρχεται τῆς κιβωτοῦ. Μετά τινα καιρὸν ὁ Νῶε διὰ νὰ ἐννοήσῃ, ἐὰν τὸ ὕδωρ ἐξηράνθῃ εἰς τὴν γῆν, ἤνοιξε τὸ παράθυρον τῆς κιβωτοῦ καὶ ἔστειλεν ἓνα κόρακα, ὁ ὁποῖος ὁμῶς

Ἡ κατασκευὴ τῆς κιβωτοῦ.

δὲν ἐπέστρεψε, διότι ἠδύνατο νὰ μείνῃ εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων, αἱ ὁποῖαι εἶχον πλέον ξηρανθῆ καὶ ἐτρέφετο μετὰς σάρκας τῶν θνησιμαίων· μετ' ὀλίγον ὁ Νῶε ἔστειλε μίαν περιστερὰν, ἡ ὁποία ὁμῶς δὲν εἶχε ποῦ νὰ μείνῃ καὶ ἐπέστρεψε τὴν ἰδίαν ἐσπέραν· μετὰ 7 ἡμέρας ἔστειλε πάλιν τὴν περιστερὰν, ἡ ὁποία ἐπανῆλθε φέρουσα εἰς τὸ ῥάμφος τῆς κλάδον ἐλαίας· ἐκ τούτου ἐνόησεν ὁ Νῶε ὅτι ἀνεφάνησαν τὰ δένδρα. Τέλος μετὰ 7 ἡμέρας ἔστειλεν ἐκ νέου μίαν περιστερὰν, ἡ ὁποία ὁμῶς εὔρε τόπον διαμονῆς καὶ τροφὴν εἰς τὴν γῆν καὶ δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κιβωτόν. Τότε ὁ Νῶε ἐνόησεν ὅτι ἡ γῆ ἐξηράνθη, καὶ, κατὰ διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν κιβωτόν μετὰ τὴν

οικογένειάν του καὶ μετὰ τὰ ζῶα. Πρῶτον ἔργον του ἦτο νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ διὰ

Ὁ Νῶε θυσιάζων.

τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη τότε εἰς τὸν Νῶε νὰ μὴ κάμῃ ἄλλον κατακλυσμὸν καὶ ἠϋλόγησεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱούς του.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ καὶ καταστρέφει τοὺς κακούς, ἀλλ' ἀμείβει καὶ σώζει τοὺς ἀγαθούς. Πρέπει πάντοτε νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν δι' ὅσα ἀγαθὰ μᾶς δίδει.

4. Ὁ πύργος τῆς Βαβέλ.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε ἐπληθύνθησαν πολὺ καὶ δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ζοῦν ὅλοι μαζί. Μίαν ἡμέραν ἦλθον εἰς τινα πεδιάδα, ἐκεῖ δ' ἀπεφάσισαν, πρὶν διασκορπισθοῦν, νὰ κτίσουν πόλιν καὶ πύργον ὑψηλότατον, τοῦ ὁποίου τὸ ἄκρον νὰ φθάσῃ μέχρι οὐρανοῦ, διὰ νὰ δοξασθοῦν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ σκέψις των αὐτῆ ἦτο ἀνθάδης, ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὴν ὑπερηφάνειάν των, καὶ

ἐνῶ μέγροι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὠμίλουν ὅλοι τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, ὁ Θεὸς ἐσύγχυσε τὴν γλῶσσάν των, ἕκαστος ὠμίλει πλέον ἰδίαν γλῶσσαν, καὶ τοιουτοτρόπως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον· διὰ τοῦτο ἔπαυσαν πλέον νὰ κτίζουν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον, ὁ ὁποῖος ὠνομάσθη πύργος Βαβέλ, δηλαδὴ τῆς συγχύσεως, ἐπειδὴ ἐσυγχύθησαν αἱ γλῶσσαι τῶν ἀνθρώπων. Τότε διεσκορπίσθησαν οὗτοι εἰς ὅλην τὴν γῆν.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τὴν ἀθάδειαν.

Β'

ΟΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΑΙ

Οἱ Ἰσραηλίται ἔλεγον πατριάρχας τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, οἱ ὅποιοι ἔλαβον παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ αὐξήσῃ καὶ θὰ προστατεύσῃ τὸν ἰουδαϊκὸν λαόν.

α) Ο ΑΒΡΑΑΜ

5. Κλησις τοῦ Ἀβραάμ.

Οἱ ἄνθρωποι μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ταχέως ἐλησμόνησαν ὅτι ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, καὶ ἐγιναν πάλιν ἀσεβεῖς πρὸς αὐτὸν καὶ κακοὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους των. Εἰς τὴν Μεσοποταμίαν ὅμως ἔζη εἷς ἄνθρωπος εὐσεβῆς καὶ δίκαιος, ὁ ὁποῖος ἔμενε πάντοτε πιστὸς εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἔπρατε πάντοτε τὸ θέλημά του· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐλέγετο Ἀβραάμ. Εἰς τὸν Ἀβραάμ λοιπὸν παρουσιάσθη ὁ Θεὸς καὶ παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Χαναάν, ὅπου θὰ τὸν εὐλογήσῃ καὶ θὰ τὸν δοξάσῃ καὶ θὰ

τὸν καταστήσῃ γενάρχην μεγάλου λαοῦ. Ὁ Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὴν παραγγελίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀφοῦ ἐγκατέλειπε τὴν πατρίδα του ἦλθε μετὰ τὴν σύζυγόν του Σάρραν καὶ τὸν ἀνεψιόν του Λῶτ εἰς τὴν γῆν Χαναάν.

Πόρισμα.

Διὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ πρέπει ἕκαστος μὲ προθυμίαν νὰ θυσιαῖ ὅλα.

6. Χωρισμὸς Ἀβραὰμ καὶ Λῶτ.

Ἐπειδὴ εἰς τὸ μέρος, ὅπου κατόκησεν ὁ Ἀβραὰμ μετὰ τὴν οἰκογένειάν του, ἡ βοσκή ἦτο ὀλίγη, οἱ ποιμένες τοῦ Ἀβραὰμ ἐφιλονίκουν μετὰ τοὺς ποιμένας τοῦ Λῶτ, διότι καὶ αὐτοὶ καὶ ἐκεῖνοι ἠθέλουν τὴν βοσκήν διὰ τὰ πρόβατα τοῦ κυρίου των· εἶχον δὲ καὶ οἱ δύο πολλὰ πρόβατα. Τότε ὁ Ἀβραὰμ ἐφοβήθη μήπως ἡ φιλονικία τῶν ποιμένων καταλήξῃ εἰς φιλονικίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου μετὰ τὸν ἀγαπητόν του ἀνεψιὸν Λῶτ, καὶ διὰ νὰ προλάβῃ τοῦτο ἐκάλεσε τὸν Λῶτ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι τὸ φρονιμώτερον εἶναι νὰ χωρισθοῦν καὶ νὰ ὑπάγῃ ἕκαστος εἰς τόπον, ὅπου νὰ ὑπάρχῃ ἀρκετὴ βοσκή· ἔδωκε δὲ εἰς τὸν Λῶτ τὸ δικαίωμα αὐτὸς πρῶτος νὰ ἐκλέξῃ τὸ μέρος, ὅπου θέλει νὰ ὑπάγῃ. Ὁ Λῶτ ἐνόησε πόσον φρόνιμοι ἦσαν οἱ λόγοι τοῦ Ἀβραὰμ καὶ ἐξέλεξεν ὡς τόπον κατοικίας τὴν εὐφορον χώραν περὶ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου, πλησίον τοῦ μέρους, ἔνθα ἦσαν αἱ πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορρα· ὁ δὲ Ἀβραὰμ κατόκησεν εἰς τὴν πόλιν Χεβρών. Ὁ Θεὸς εἶπε τότε εἰς τὸν Ἀβραὰμ ὅτι εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους του θὰ δώσῃ ὀλόκληρον τὴν γῆν Χαναάν, ὁ δὲ Ἀβραὰμ ἠποδοκίμησεν ἀπὸ εὐγνωμοσύνης θυσιαστήριον εἰς τὸν Θεόν.

Πόρισμα

Πρέπει νὰ προλαμβάνωμεν καὶ ν' ἀποφεύγωμεν τὰς ἐριδας.

7. Ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων.

Εἰς τὰς πόλεις τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἀσεβέστατοι, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ καταστρέψῃ αὐτάς, διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-

Ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ τῶν Γομόρρων.

πους. Ἄγγελος τοῦ Θεοῦ παρήγγειλεν εἰς τὸν Λῶτ νὰ παραλάβῃ τὴν οἰκογένειάν του καὶ νὰ φύγῃ ἐκ Σοδόμων, χωρὶς καθ' ὁδὸν νὰ γυρίσῃ κανεὶς νὰ ἴδῃ ὀπίσω. Μόλις ἀπεμακρύνθη ὁ Λῶτ ἀπὸ τὰ Σόδομα, ἀμέσως ὁ Θεὸς ἔστειλε πῦρ καὶ θεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσεν αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ τὰ Γομόρρα. Ἄλλ' ἢ σύζυγος τοῦ Λῶτ παρήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀπὸ περιέργειαν ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω διὰ νὰ ἴδῃ τί συμβαίνει, ἀμέσως δὲ τότε, διὰ τιμωρίαν, μετεβλήθη εἰς στήλην ἄλατος.

Πόρισμα.

Δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα περιεργοί.

8. Ὁ Ἀβραάμ ἀποκτᾷ υἱόν.

Ὁ Ἀβραάμ καὶ ἡ Σάρρα δὲν εἶχον τέκνα, καὶ ἔλυποῦντο πολὺ διὰ τοῦτο· ἐπειδὴ δὲ εἶχον γηράση πολὺ, δὲν ἤλπιζον πλέον ν' ἀποκτήσουν. Ἀλλ' εἰς τὸν Θεὸν οὐδὲν εἶναι ἀδύνατον, καὶ ἐπειδὴ ἦσαν εὐσεβεῖς καὶ ἐνάρετοι, εἰσήκουσεν ὁ Θεὸς τὴν ἐπιθυμίαν των καὶ ἀπέκτισαν εἰς βαθύτατον γῆρας υἱόν, τὸν ὁποῖον ὠνόμασαν Ἰσαάκ.

Πόρισμα.

Εἰς τὸν Θεὸν ὅλα εἶναι δυνατά· ἄς ἐλπίζωμεν λοιπὸν πάντοτε εἰς αὐτόν.

β') Ο ΙΣΑΑΚ

9. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Ἀφοῦ ἀπέθανεν ἡ Σάρρα, ὁ Ἀβραάμ, ὁ ὁποῖος ἦτο πολὺ γέρον, ἀπεφάσισε νὰ νυμφεύσῃ τὸν Ἰσαάκ. Ἐπειδὴ ὅμως ἠθέλε νὰ τοῦ δώσῃ σύζυγον καταγομένην ἀπὸ τὴν πατρίδα του, τὴν Μεσοποταμίαν, ἔστειλεν ἐκεῖ παλαιὸν καὶ πιστόν του ὑπηρέτην, τὸν Ἐλιέξερ, διὰ τὴν εὔρεσιν νύμφης, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἐλιέξερ, ἀφοῦ ἔλαβε μαζί του 10 καμήλους τοῦ κυρίου του καὶ δῶρα πολλὰ, ἔφθασεν εἰς μίαν πόλιν τῆς Μεσοποταμίας, ἔνθα κατῶκει ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ. Ἐκοίμισε τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως, πλησίον ἑνὸς φρέατος, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἦντλουν ὕδωρ αἱ γυναῖκες τοῦ τόπου, καὶ μετ' ὀλίγον ἦλθε μὲ τὴν ὑδρίαν της κόρη ὠραιότητα, ἡ Ῥεβέκκα· ὁ Ἐλιέξερ ἐζήτησεν ὀλίγον ὕδωρ ἀπὸ αὐτήν, αὕτη δὲ προθυμότατα ἐπότισεν αὐτὸν καὶ τὰς καμήλους. Ὁ Ἐλιέξερ τῆς προσέφερε πλούσια δῶρα, καὶ ὅταν μετὰ του ἔμαθεν ὅτι ἡ κόρη ἦτο ἐγγονὴ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀβραάμ, ἐνόησεν ὅτι θέλημα Θεοῦ ἦτο αὕτη νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ. Ἡ Ῥεβέκκα ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν της καὶ διηγήθη

τὰ συμβάντα, ὁ δὲ ἀδελφός της Λάβαν, ὅταν εἶδε τὰ πλούσια δῶρα, ἔτρεξεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἑλιέξερ καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἐκεῖ διηγῆθη ὁ Ἑλιέξερ τὸν σκοπὸν τοῦ

Ἄ Ο Ἑλιέξερ καὶ ἡ Ῥεβέκκα.

ταξιδίου του καὶ ἐμοίρασεν εἰς ὄλους πλούσια δῶρα, ἡ δὲ Ῥεβέκκα μὲ προθυμίαν ἐδέχθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ Ἰσαάκ, μὲ τὸν ὁποῖον ἔζησε πολὺ εὐτυχῆς. Ἄ Ο Ἰσαάκ καὶ ἡ Ῥεβέκκα ἀπέκτησαν δύο υἱοὺς διδύμους· πρῶτος ἐγεννήθη ὁ Ἡσαῦ, δεύτερος δὲ ὁ Ἰακώβ.

Πόρισμα.

Ἄ Ο Θεὸς βοηθεῖ τοὺς εὐσεβεῖς εἰς τὰς προσπάθειάς των.

γ) Ο ΙΑΚΩΒ

10. Ἄ Ο Ἡσαῦ πωλεῖ τὰ πρωτοτόκια.

Ἄ Όταν ἐμεγάλωσεν ὁ Ἡσαῦ ἤσχολεῖτο εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὸ κνήγιον, ὁ δὲ Ἰακώβ ἔμενε συνήθως εἰς τὴν οἰκίαν. Ἄ

Ἰσαὰκ ἠγάπα περισσότερον τὸν Ἡσαῦ, ἢ δὲ Ῥεβέκκα τὸν Ἰακώβ. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ ὁ Ἰακώβ ἐμαγεύρευε φακῆν, ἦλθεν ὁ Ἡσαῦ κουρασμένος καὶ πεινῶν ἀπὸ τοὺς ἀγρούς· μόλις εἶδε τὴν φακῆν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἰακώβ νὰ τοῦ δώσῃ νὰ φάγῃ, ὁ Ἰακώβ ὁμως ἠθέλησε νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὴν πείναν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐδέχθη νὰ τοῦ δώσῃ, ἐὰν ὁ Ἰσαὰκ παρεχώρει εἰς αὐτὸν τὰ πρωτοτόκια, δηλαδὴ ὅλα τὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὡς πρωτότοκος. Ὁ Ἰσαὰκ, ἀπερίσκεπτος καὶ λαίμαργος, ἐδέχθη καὶ ἐπώλησε τὰ πρωτοτόκιά του δι' ἐν πινάκιον φακῆς.

Πόρισμα.

Ἄς ἀποφεύγωμεν τὴν λαιμαργίαν καὶ ἅς ἐξουσιάζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας.

11. Ὁ Ἰακώβ λαμβάνει δι' ἀπάτης τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του.

Ὅταν ὁ Ἰσαὰκ ἐγήρασε καὶ ἐνόησεν ὅτι πλησιάζει ὁ καιρὸς τοῦ θανάτου του, ἐκάλεσε τὸν Ἡσαῦ καὶ τοῦ εἶπε: Ἐγήρασα καὶ δὲν γνωρίζω πότε θὰ ἀποθάνω· λάβε ὅ,τι χρειάζεσαι διὰ τὸ κυνήγιον, ὑπάγε εἰς τοὺς ἀγρούς, καὶ φέρε μου νὰ φάγω ὅ,τι κυνηγήσῃς, διὰ νὰ σὲ εὐλογήσω πρὶν ἀποθάνω. Ὁ Ἡσαῦ ὑπήκουσε καὶ ἐξῆλθεν εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἡ Ῥεβέκκα ὁμως ἤκουσε τί εἶπεν ὁ Ἰσαὰκ εἰς τὸν Ἡσαῦ καὶ ἐσκέφθη πῶς νὰ ἐμποδίσῃ νὰ λάβῃ ὁ Ἡσαῦ τὴν εὐλογίαν, διὰ νὰ τὴν λάβῃ ὁ ἀγαπητός της Ἰακώβ. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν Ἰακώβ καὶ τοῦ εἶπε νὰ φέρῃ δύο ἐρίφια διὰ νὰ τὰ μαγειρεύσῃ αὐτὴ καὶ νὰ τὰ προσφέρῃ ὁ Ἰακώβ εἰς τὸν πατέρα του, πρὶν ἐπιστρέψῃ ὁ Ἡσαῦ, ὥστε νὰ λάβῃ αὐτὸς τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του. Ἐπειδὴ ὁμως ὁ Ἰακώβ δὲν εἶχε τρίχας εἰς τὸ σῶμά του, ἐνῶ ὁ Ἡσαῦ ἦτο τριχωτός, ἐφοβήθη ὁ Ἰακώβ μήπως ὁ τυφλὸς πατήρ του τὸν ψηλαφήσῃ καὶ ἐνόησῃ τὴν ἀπάτην, τὸν καταρασθῆ δὲ ἀντὶ νὰ τὸν εὐλογήσῃ.

ἀλλ' ἡ μήτηρ του τὸν καθησύχασε καὶ τοῦ παρήγγειλε νὰ φέρη ταχέως τὰ ἐρίφια. Ὁ Ἰακώβ ὑπήκουσε καὶ τὰ ἔφερεν, ἡ δὲ μήτηρ τὰ ἐμαγεύρευσε καὶ ἐνέδυσσε τὸν Ἰακώβ μετὴν καλὴν ἐνδυμασίαν τοῦ Ἡσαῦ· ἐπειδὴ δ' οὗτος ἦτο πολὺ δασύς (τριχωτός), ἔθεσεν αὕτη εἰς τοὺς βραχίονας καὶ τὸ γυμνὸν μέρος τοῦ λαιμοῦ τοῦ Ἰακώβ δέρμα ἐρίφων, ὥστε, ἐὰν ἐψηλάφει ὁ Ἰσαάκ, νὰ ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του τὸν Ἡσαῦ. Ὁ Ἰακώβ ἔφερε τὰ φαγητὰ εἰς τὸν πατέρα του, λέγων ὅτι εἶναι ὁ Ἡσαῦ. Ὁ Ἰσαάκ ἠπόρησε πῶς τόσον ταχέως ἐπανῆλθεν οὗτος ἐκ τοῦ κυνηγίου, ἐπειδὴ δ' ἡ φωνή, τὴν ὁποίαν ἤκουε, δὲν τοῦ ἐφαίνετο ὡς φωνὴ τοῦ Ἡσαῦ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς φωνὴ τοῦ Ἰακώβ, ἐζήτησε νὰ ψηλαφήσῃ διὰ νὰ πεισθῇ περὶ τούτου. Ὅταν ἐψηλάφησεν ὁ Ἰσαάκ, ἐπειδὴ ἡ Ῥεβέκκα εἶχε προνοήσῃ νὰ περιβάλλῃ τοὺς βραχίονας καὶ τὰς χεῖρας τοῦ Ἰακώβ μετὰ δέρμα ἐρίφου, ἠπατήθη οὗτος καὶ ἀνεφώνησεν : « ἡ μὲν φωνή, φωνὴ Ἰακώβ, αἱ δὲ χεῖρες, χεῖρες Ἡσαῦ ». Ἀφοῦ δ' ἔφαγεν, ηὐλόγησε τὸν Ἰακώβ, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζε διὰ τὸν Ἡσαῦ, καὶ τοῦ ηὐχθήθη νὰ ἔχη ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ νὰ εἶναι κύριος τοῦ ἀδελφοῦ του.

Πόρισμα.

Ἡ ἀπάτη εἶναι μέγιστον ἔγκλημα.

12. Ὁ Ἰσαάκ εὐλογεῖ τὸν Ἡσαῦ.

Μόλις ὁ Ἰακώβ ἔλαβε τὴν εὐλογίαν τοῦ πατρὸς του καὶ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ δωμάτιόν του, ἦλθεν ὁ Ἡσαῦ ἀπὸ τὸ κυνήγιον, ἠτοίμασε τὸ φαγητὸν καὶ ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του, διὰ νὰ λάβῃ τὴν εὐλογίαν του. Ἐκπληκτος τότε ὁ Ἰσαάκ ἐνόησε τὴν ἀπάτην τοῦ Ἰακώβ καὶ εἶπεν εἰς τὸν Ἡσαῦ ὅτι πρὸ ὀλίγου ἔδωσε τὴν εὐλογίαν του, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ λάβῃ ὀπίσω. Θερμῶς παρεκάλει ὁ Ἡσαῦ τὸν πατέρα του νὰ εὐλογήσῃ καὶ αὐτόν, ἀλλ' ὁ πατὴρ ἀπήντα ὅτι ὁ ἀδελφός του Ἰακώβ ἔλαβεν ἤδη μετὰ ἀπάτην τὴν εὐλογίαν του. Τέλος λυ-

πηθεις αὐτὸν τοῦ ἠὺχθήθη νὰ ζήσῃ εἰς εὖφορον χώραν, τοῦ εἶπεν ὁμως ὅτι θὰ ὑπηρετῇ τὸν ἀδελφόν του.

Πόρισμα.

Ἡ ἀπάτη ἐνωρὶς ἢ ἀργότερον ἀνακαλύπτεται.

13. Ἡ φυγὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ἄσῃ Ἡσαῦ ἦτο πολὺ ὠργισμένος κατὰ τοῦ Ἰακώβ καὶ ἠθέλε νὰ τὸν φονεύσῃ, διὰ τοῦτο ἡ Ῥεβέκκα συνεβούλευσε τὸν Ἰακώβ νὰ φύγῃ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Λάβαν καὶ νὰ μείνῃ ἐκεῖ, ἕως ὅτου παρέλθῃ ἡ ὀργὴ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ἄσῃ Ἰσαὰκ ἦτο σύμφωνος, ὁ δ' Ἰακώβ ὑπήκουσεν εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτοὺς καὶ τὴν πατρίδα του· τότε ἦλθε πλησίον τοῦ θείου του Λάβαν, ὅπου ἐνυμφεύθη. Ὄταν μετὰ 20 ἔτη ἐπέστρεψεν ὁ Ἰακώβ εἰς τὴν πατρίδα του, τὸ μῖσος τοῦ Ἡσαῦ εἶχε παρέλθῃ, τοῦναντίον ἐξῆλθεν οὗτος εἰς προὑπάντησίν του καὶ τὸν κατεφίλησε.

Πόρισμα.

Ἄσῃ ἀπατεῶν τιμωρεῖται. Ἄσῃ εἶμεθα εὐλαβεῖς πρὸς πάντας.

δ) ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΙΩΣΗΦ

14. Ἄσῃ Ἰωσήφ φθονεῖται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του καὶ πωλεῖται ὑπ' αὐτῶν.

Ἄσῃ Ἰωσήφ φθονεῖται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του. Ἄσῃ Ἰακώβ εἶχε 12 υἱούς, ἐκ τῶν ὁποίων ἠγάπα περισσότερον τὸν προτελευταῖον, τὸν Ἰωσήφ, διότι ἦτο ὁ καλύτερος ἀπὸ ὅλους. Οἱ ἀδελφοί του ὁμως τὸν ἐφθόνουν δι' αὐτό, καὶ μάλιστα ἀφ' ὅτου ὁ πατήρ του τοῦ εἶχε χάριση πολῦτιμον ἐπανωφόριον. Ἄσῃ Ἀκόμη δὲ περισσότερον τὸν ἐμίσησαν, ὅτε ὁ Ἰωσήφ διεγγήθη εἰς αὐτοὺς δύο ὄνειρα, τὰ ὁποῖα εἶδεν. Εἰς τὸ ἐν ὄνειρον εἶ-

δεν ὅτι ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ ἔδεναν εἰς τὸν ἀγρὸν στάχυς, καὶ τὸ μὲν ἰδικόν του δεμάτιον ἔμεινεν ὄρθιον, τὰ δὲ τῶν ἀδελφῶν του ἔκλιναν πρὸ τοῦ ἰδικοῦ του. Τότε εἶπον οἱ ἀδελφοὶ του : μήπως θέλης νὰ γίνῃς βασιλεὺς μας καὶ νὰ μᾶς ἐξουσιάζῃς ; Εἰς τὸ δεύτερον ὄνειρον εἶδεν ὅτι ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες τὸν προσεκύνουν. Ὅταν διηγήθη τὸ ὄνειρον τοῦτο εἰς τὸν πατέρα του, τὸν ἐπέπληξε καὶ τοῦ εἶπε: Τί ὄνειρον εἶναι τοῦτο : Μήπως ἐγώ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου θὰ σὲ προσκυνήσωμεν : Οἱ ἀδελφοὶ του τὸν ἐμίσουν δι' ὅλα αὐτὰ πολὺ, καὶ ἐξήτουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸν φονεύσουν.

Ὁ Ἰωσήφ ῥίπτεται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του εἰς λάκκον. Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔβοσκον τὰ πρόβατά των εἰς τοὺς ἀγρούς, ἔστειλεν ὁ Ἰακώβ τὸν Ἰωσήφ διὰ νὰ φέρῃ πρὸς αὐτοὺς τροφάς. Μόλις τὸν εἶδον οἱ ἀδελφοὶ του ἀπὸ μακρὰν, εἶπον μεταξύ των : Ἴδου αὐτός, ὁ ὁποῖος βλέπει τὰ ὄνειρα· καὶ ἐσκέφθησαν νὰ τὸν φονεύσουν καὶ νὰ ῥίψουν τὸ πτώμα του εἰς ἕνα λάκκον. Εἰς ἐκ τῶν ἀδελφῶν του ὁμως, ὁ Ῥουβὴν, ἐπρότεινε νὰ μὴ τὸν φονεύσουν, ἀλλὰ νὰ ἀφήσουν αὐτὸν εἰς ἕνα λάκκον, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἄλλων καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν πατέρα του. Εἰς τοῦτο συνεφώνησαν ὅλοι καὶ μόλις ἐπλησίασεν ὁ Ἰωσήφ τὸν συνέλαβον, τοῦ ἀφῆρσαν τὸ πολύτιμον ἐπανωφόριον, τὸ ὁποῖον ἐφόρει, τὸν ἔρριψαν εἰς ἕνα λάκκον, καὶ χωρὶς νὰ δίδουν καμμίαν προσοχὴν εἰς τοὺς θρήνους του, ἐκάθισαν ἐκεῖ πλησίον νὰ φάγουν πάντες πλὴν τοῦ Ῥουβὴν, ὁ ὁποῖος ἐσκέπτετο πῶς νὰ σώσῃ τὸν Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του. Ἐνῶ ὁμως ἔτρωγον οἱ ἀδελφοί, εἶδον ἀπὸ μακρὰν νὰ διαβαίνουν ἐπάνω εἰς καμήλους ἐμπόρους ἀπὸ τὴν Ἰσμαηλίαν, οἱ ὁποῖοι ἐπορεύοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον. Τότε ὁ Ἰούδας ἐπρότεινε εἰς τοὺς ἀδελφούς του νὰ ἐξαγάγουν τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν λάκκον καὶ νὰ τὸν πωλήσουν εἰς τοὺς Ἰσμαηλίτας ἐμπόρους, ὥστε καὶ

ἀπὸ τὸν ἀδελφόν των νὰ ἀπαλλαχθοῦν, χωρὶς νὰ τὸν φονεύ-
σουν, καὶ νὰ κερδήσουν ὀλίγα χρήματα. Οἱ ἀδελφοὶ ἔμειναν

Ὁ Ἰωσήφ πωλεῖται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του.

σύμφωνοι καὶ ἐξήγαγον τὸν Ἰωσήφ ἀπὸ τὸν λάκκον, ἐπώλη-
σαν δ' αὐτὸν δι' ὀλίγας δραχμὰς εἰς τοὺς ἐμπόρους, ὡς δοῦλον.

Ὁ Ἰακώβ θρηνεῖ διὰ τὸν Ἰωσήφ. Οἱ ἀδελφοὶ δὲν ἐτόλ-
μων βέβαια νὰ εἴπουν τὴν κακὴν των πράξιν εἰς τὸν πατέρα
των καὶ ἐσκέπτοντο τί νὰ εἴπουν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ δικαιολο-
γήσουν τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ Ἰωσήφ. Ἔσφαξαν λοιπὸν ἐν ἐρί-
φιον, ἔβαψαν τὸ ἐπανωφόριον τοῦ Ἰωσήφ εἰς τὸ αἷμά του καὶ
τὸ ἔστειλαν εἰς τὸν πατέρα των λέγοντες : Εὐϋρομεν τὸ ἐπανω-
φόριον τοῦτο· ἰδὲ μήπως εἶναι τοῦ υἱοῦ σου : Ὁ Ἰακώβ ἀνε-
γνώρισε τὸ ἐπανωφόριον καὶ εἶπε : Ναί, εἶναι τὸ ἐπανωφόριον
τοῦ υἱοῦ μου· κακὸν θηρίον τὸν κατέφαγεν. Ἐλυπήθη ὑπερ-
βολικὰ διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ του υἱοῦ, τὸν ὁποῖον
ἐκλαιεν ἀδιακόπως, καὶ ἔμενεν ἀπαρηγόρητος.

Πόρισμα.

Ὁ φθόνος εἶναι μέγιστον ἁμάρτημα· ἐξ αὐτοῦ προέρχονται φοβερὰ ἐγκλήματα.

15. Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πετεφρῆ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πετεφρῆ. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔμποροι, ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐπώλησαν τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν Πετεφρῆν, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀρχιμάγειρος τοῦ Φαραώ. Ὁ Πετεφρῆς ἐξετίμησε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἰωσήφ, καὶ ταχέως ἀνέθεσεν εἰς αὐτὸν τὴν διεύθυνσιν τῆς οἰκίας του. Ἡ γυνὴ ὅμως τοῦ Πετεφρῆ ἦτο κακὴ καὶ ἐσυκοφάντησε τὸν Ἰωσήφ εἰς τὸν σύζυγόν της, ἐκεῖνος δέ, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ, τὴν ἐπίστευσε καὶ ἔρριψε τὸν Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν.

Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν ἐξηγεῖ ὄνειρα. Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν διεκρίνετο διὰ τὴν καλὴν του διαγωγὴν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐπιστάτης τῆς φυλακῆς τὸν συνεπάθησε καὶ τὸν ὥρισε φύλακα ὄλων τῶν ἄλλων φυλακισμένων. Εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπου εὐρίσκετο ὁ Ἰωσήφ, ἐφυλακίσθησαν μετ' ὀλίγον ὁ ἀρχιαινοχόος, δηλαδὴ ὁ πρῶτος οἰνοχόος, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός, δηλαδὴ ὁ πρῶτος ἀρτοποιὸς τοῦ βασιλέως, διότι παρήκουσαν τὰς διαταγὰς του. Μίαν πρωΐαν ὁ Ἰωσήφ εἶδεν αὐτοὺς πολὺ σκεπτικούς καὶ λυπημένους, καὶ τοὺς ἠρώτησε τὴν αἰτίαν τῆς λύπης των. Ἀμφότεροι ἀπήντησαν ὅτι τὴν παρελθούσαν νύκτα εἶδον καὶ οἱ δύο ὄνειρα, τὰ ὁποῖα πολὺ τοὺς ἐτάραξαν καὶ κανεὶς δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτούς.

Ὁ Ἰωσήφ εἶπε νὰ διηγηθοῦν εἰς αὐτὸν τὰ ὄνειρά των, τὰ ὁποῖα ἴσως μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐξηγήσῃ. Τότε ὁ ἀρχιαινοχόος διηγήθη ὡς ἑξῆς τὸ ὄνειρόν του : Εἶδον ἄμπελον μὲ τρεῖς κλήματα πλήρη ἀπὸ ὠρίμους σταφυλὰς· ἔλαβον ἀπὸ αὐτάς, τὰς ἔθλιψα ἐντὸς ἐνὸς ποτηρίου, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἔπιεν ὁ

Φαραώ. Ὁ Ἰωσήφ εἶπε : Τὰ τρία κλήματα δηλοῦν τρεῖς ἡμέρας· μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὁ Φαραώ θὰ σὲ ἱξαγάγῃ ἐκ τῆς φυλακῆς καὶ θὰ σὲ ἐπαναφέρῃ εἰς τὸ ἀξίωμα σου. Τότε ὁμως μὴ μὲ λησμονήσῃς καὶ φρόντισε νὰ ἐξέλθῃς καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν φυλακὴν, διότι εἶμαι ἀθῶος. Τότε διηγήθη καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τὸ ὄνειρόν του : Ὁνειρεύθην ὅτι ἐβάσταζον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου τρία καλάθια, τὸ ἓν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο· εἰς τὸ ἐπάνω καλάθιον εὐρίσκοντο διάφορα ζυμαρικὰ διὰ τὸν Φαραώ, ἤρχοντο δὲ τὰ πτηνὰ καὶ ἔτρωγον ἐξ αὐτῶν. Ὁ Ἰωσήφ εἶπε : Τὰ τρία καλάθια σημαίνουν τρεῖς ἡμέρας· μετὰ τρεῖς ἡμέρας κατὰ διαταγὴν τοῦ Φαραώ θὰ κρεμασθῆς καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ θὰ κατατρώγουν τὰς σάρκας σου. Ὅπως εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, οὕτως καὶ ἔγινε. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅτε ὁ Φαραώ ἐώρταζε τὰ γενέθλιά του, ὁ ἀρχιοινοχόος ἐπανέλαβε πάλιν τὴν ὑπηρεσίαν του, ὁ δὲ ἀρχισιτοποιὸς ἐκρεμάσθη. Ὁ ἀρχιοινοχόος ὁμως δὲν ἐνεθυμήθη ὅ,τι τὸν παρεκάλεσεν ὁ Ἰωσήφ, νὰ ὀμιλήσῃ δηλαδὴ δι' αὐτὸν εἰς τὸν Φαραώ, ἀλλὰ τὸν ἐλησμόνησε.

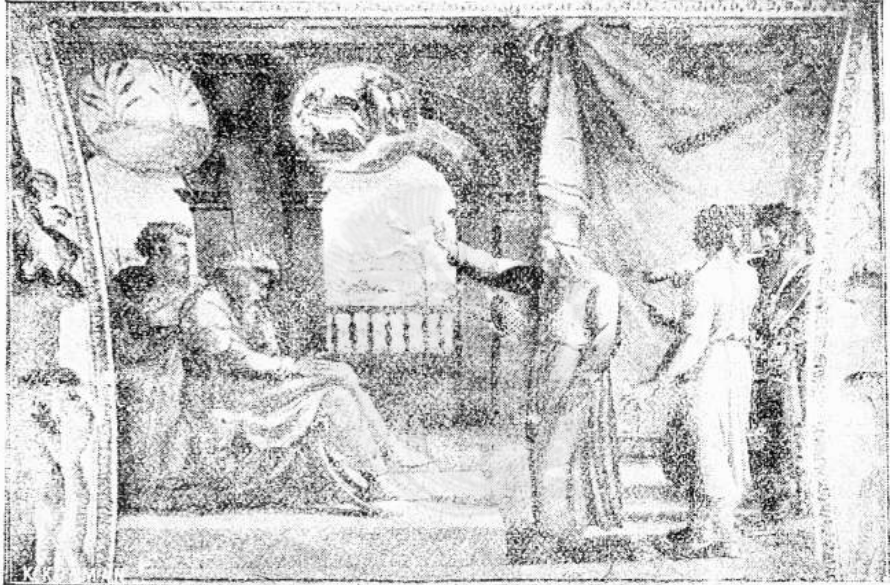
Πόρισμα.

Ὁ Πετεφρῆς κατεδίκασε τὸν ἀθῶον Ἰωσήφ, χωρὶς νὰ ἐξετάσῃ. Ἡμεῖς ποτὲ νὰ μὴ καταδικάζωμεν πρὶν ἐξετάσωμεν. — Ὅταν εὐτυγχῶμεν, ἄς μὴ λησμονῶμεν τοὺς δυστυχεῖς.

16. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ.

Τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραώ καὶ ἡ ἐξηγήσις των ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ. Δύο ἔτη μετὰ τὸ συμβῆν τοῦτο εἶδεν ὁ Φαραώ εἰς τὸν ὕπνον του ὄνειρον ὅτι, ἐνῶ ἴστατο εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου ποταμοῦ ἀνέβαινον ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ ὡραῖαι καὶ παχεῖαι ἀγέλαδες, αἱ ὁποῖαι ἔβοσκον ἐκεῖ πλησίον· ἀμέσως ὁμως κατόπιν εἶδε νὰ ἐξέρχονται ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου ἄλλαι ἐπὶ ἀγέλαδες, ἰσχναὶ καὶ ἄσχημοι, αἵτινες κατέφαγον τὰς παχεῖας καὶ ὡραίας ἀγέλαδας. Μόλις εἶδε τὸ ὄνειρον τοῦτο ὁ Φαραώ ἐξύπνησεν,

ἀλλ', ὅταν μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη, εἶδεν ἀμέσως εἰς δεύτερον ὄνειρον ὅτι ἀπὸ μίαν ῥίζαν ἐβλάστησαν ἑπτὰ στάχυες, παχεῖς καὶ ὠραῖοι, πλησίον δ' αὐτῶν ἐβλάστησαν ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ μαραμμένοι, οἱ ὁποῖοι κατέλιον τοὺς ἑπτὰ παχεῖς καὶ ὠραίους. Τότε ἐξύπνησεν ὁ Φαραὼ καί, ἐπειδὴ τὰ ὄνειρα

Ὁ Ἰωσήφ ἐξηγεῖ τὰ ὄνειρα τοῦ Φαραώ.

αὐτὰ τοῦ ἐπροξένησαν μεγάλην ἐντύπωσιν, ἐκάλεσε τοὺς σοφοὺς τῆς χώρας νὰ τὰ ἐξηγήσουν, ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἠδυνήθησαν.

Τότε ὁ ἀρχαιονοχόος ἐνεθυμήθη πῶς ὁ Ἰωσήφ ἐξήγησε τὸ ὄνειρον αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἶπε τοῦτο εἰς τὸν Φαραώ, ὁ ὁποῖος ἀμέσως διέταξε νὰ φέρουν τὸν Ἰωσήφ ἐνώπιόν του. Τοῦτο καὶ ἐγένετο, ὁ δ' Ἰωσήφ, ἀφοῦ παρουσιάσθη πρὸ τοῦ Φαραώ, ὡς ἐξῆς ἐξήγησε τὰ ὄνειρά του : Τὰ δύο ὄνειρα σημαίνουν ἓν καὶ τὸ αὐτό. Αἱ ἑπτὰ παχεῖαι ἀγελάδες καὶ οἱ ἑπτὰ παχεῖς στάχυες σημαίνουν ἑπτὰ ἔτη εὐφορίας εἰς τὴν χώραν τῆς Αἰγύπτου· αἱ δ' ἑπτὰ ἰσχναὶ ἀγελά-

δες και οἱ ἑπτὰ ἰσχυροὶ στάχυες σημαίνουν ἑπτὰ ἔτη ἀφορίας, τὰ ὅποια θὰ διαδεχθῶν ἀμέσως τὰ ἔτη τῆς εὐφορίας. Τὸ ὅτι εἶδε τὰ δύο ὄνειρα τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου σημαίνει ὅτι ταχέως θὰ συμβοῦν ὅσα εἶδε. Συνεβούλευσε δ' ὁ Ἰωσήφ τὸν Φαραὼ διὰ νὰ μὴ ὑποφέρῃ ὁ λαὸς πολὺ κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας νὰ ἐκλέξῃ ἓνα φρόνιμον ἄνδρα, ὁ ὁποῖος νὰ φροντίσῃ νὰ θέσῃ κατὰ μέρος πολὺν σῖτον κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας.

Ἡ δόξα τοῦ Ἰωσήφ. Ὁ Φαραὼ τότε ἐνόησεν ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἦτο ὁ καταλληλότετος ἀνὴρ νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν σῖτον καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἄρχοντα, καὶ τὸν ἐτίμησε μὲ μεγάλας τιμὰς. Ὁ Ἰωσήφ διόκησε μὲ μεγάλην σοφίαν· κατὰ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐφορίας ἔκτισεν εἰς τὰς πόλεις τῆς Αἴγυπτου μεγάλας ἀποθήκας καὶ ἐγένευσεν αὐτὰς ἀπὸ σῖτον· οὕτω δὲ ὅταν βραδύτερον ἦλθον τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας εἰς ὅλην τὴν γῆν, μόνον εἰς τὴν Αἴγυπτον οἱ ἄνθρωποι δὲν ἐστερηθήσαν τὸν σῖτον καὶ δὲν ὑπέφεραν πολὺ· ἤρχοντο δὲ ἀπὸ ἄλλα μέρος εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ ἀγοράσουν σῖτον.

Πόρισμα.

Ὁ ἐνάρετος ἐπὶ τέλους θριαμβεύει.

17. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον.

Τὸ πρῶτον ταξίδιον τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰωσήφ εἰς Αἴγυπτον. Κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἀφορίας ἤκουσε καὶ ὁ Ἰακώβ ὅτι εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐπώλουν σῖτον καὶ ἔστειλε τοὺς δέκα υἱοὺς του ἐκεῖ διὰ νὰ ἀγοράσουν· ἐκράτησε δὲ πλησίον του μόνον τὸν μικρότερον υἱὸν του Βενιαμίν. Ὅταν οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ ἦλθον εἰς Αἴγυπτον, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Ἰωσήφ, διότι αὐτὸς εἶχε τὴν φροντίδα διὰ τὴν πώλησιν τοῦ σίτου, καὶ ἐγονάτισαν ἔμπροσθέν του. Ὁ Ἰωσήφ ἀνεγνώρισε τοὺς ἀδελφούς του, ἀλλὰ δὲν ἐφανερώθη, καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς μὲ ἀπότομον τρόπον πόθεν ἔρχονται καὶ διατί. Οὗτοι ἀπήντησαν ὅτι ἔρχονται ἐκ Χαναὰν διὰ νὰ

ἀγοράσουν σῖτον. Ὁ Ἰωσήφ τότε εἶπε πρὸς αὐτούς : Σεῖς εἰσθε κατάσκοποι ξένου βασιλέως, καὶ δὲν ἦλθατε, ὅπως λέγετε, διὰ νὰ ἀγοράσετε σῖτον, ἀλλὰ διὰ νὰ κατασκοπεύσετε τὴν χώραν. Οἱ ἀδελφοὶ διεμαρτύροντο ὅτι δὲν ἦσαν κατάσκοποι καὶ ὅτι ὁ μόνος λόγος τοῦ ταξιδίου των ἦτο ἡ ἀγορὰ σίτου· διηγήθησαν δ' εἰς τὸν Ἰωσήφ ὅτι ἦσαν δώδεκα ἀδελφοί, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μικρότερος ἔμεινε πλησίον τοῦ πατρὸς των, εἷς δὲ δὲν ὑπῆρχε πλέον εἰς τὴν ζωὴν. Ὁ Ἰωσήφ ἐπέμενε προσποιούμενος ὅτι ἐθεώρει αὐτοὺς ὡς κατασκόπους καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι θὰ κρατήσῃ ὅλους εἰς τὴν φυλακὴν, ἕως ὅτου ἔλθῃ καὶ ὁ νεώτερος ἀδελφός των εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς φυλακίσεως ἦλθεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἶπε δι' ἑνὸς διερμηνέως, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι δύνανται ὅλοι νὰ ἀπέλθουν καὶ νὰ φέρουν εἰς τὴν πατρίδα των τὸν σῖτον ἐκτὸς ἑνὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος νὰ μείνῃ φυλακισμένος, ἕως ὅτου οἱ ἀδελφοὶ του φέρουν καὶ τὸν Βενιαμίν. Οἱ ἀδελφοὶ τότε ἔλεγον μεταξύ των : Ἡμεῖς τώρα πληρώνομεν τὴν ἁμαρτίαν μας πρὸς τὸν Ἰωσήφ· εἶδομεν τὴν ἀγωνίαν του, ἠκούσαμεν τοὺς θρήνους του καὶ δὲν τὸν ἐλυπήθημεν· δι' αὐτὸ ὑποφέρομεν τώρα. Ὁ Ρουβὴν μάλιστα ἐπέπληττε πολὺ τοὺς ἀδελφούς του διὰ τὴν σκληρότητα των πρὸς τὸν Ἰωσήφ. Οἱ ἀδελφοὶ ἔλεγον ὅλα αὐτὰ ἐνώπιον τοῦ Ἰωσήφ, διότι δὲν ἐγνώριζον ὅτι αὐτὸς ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν των, ἀφοῦ ὠμίλει πρὸς αὐτοὺς πάντοτε διὰ διερμηνέως, αὐτὸς ὅμως ἐνόει ὅλα καὶ συνεκινήθη πολὺ, ἐπειδὴ ἔβλεπεν ὅτι ἤρχισαν οἱ ἀδελφοὶ του νὰ συναίσθάνωνται τὸ σφάλμα των, καὶ ἀφοῦ ἐπῆγε κατὰ μέρος ἔκλαυσε πολὺ. Μετὰ ταῦτα ἐκράτησεν εἰς τὴν φυλακὴν μόνον τὸν Συμεὼν, εἷς δὲ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς ἐπέτρεψε ν' ἀναχωρήσουν μὲ τοὺς σάκκους των πλήρεις ἀπὸ σῖτον· διέταξε δ' εἰς τοὺς ὑπηρέτας νὰ θέσουν εἰς τοὺς σάκκους ἐκάστου τὰ χροῖματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκαν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ σίτου.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐπιστρέφουν εἰς Χαναάν. Ὄταν οἱ ἀδελφοὶ καθ' ὁδὸν ἤνοιξαν τοὺς σάκκους των, ἠπόρησαν, διότι εἶδον τὰ χρήματά των ἐντὸς αὐτῶν. Ὄταν ἔφθασαν εἰς τὴν πατρίδα των, διηγήθησαν εἰς τὸν πατέρα των τὰ συμβάντα καὶ ὁ Ἰακώβ εἶπεν εἰς αὐτούς: Μοῦ στερεῖται τὰ τέκνα μου· ὁ Ἰωσήφ δὲν ζῆ πλέον, ὁ Συμεὼν δὲν ἐπέστρεψε, τώρα ζητεῖτε καὶ τὸν Βενιαμὴν διὰ νὰ χάσω καὶ αὐτόν. Ὁ Ῥουβὴν διεβεβαίωσε τὸν πατέρα του ὅτι ὁ Βενιαμὴν οὐδὲν κακὸν θὰ πάθῃ καὶ ὅτι αὐτὸς θὰ τὸν ἔλῃ ὑπὸ τὴν προστασίαν του, ἀλλ' ἦτο ἀδύνατον νὰ πεισθῇ ὁ γέρον Ἰακώβ.

Πόρισμα.

Ἡ σκληρότης πρὸς τὸν πλησίον τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

18. Τὸ δεύτερον ταξίδιον τῶν υἱῶν τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴγυπτον.— Ὁ Ἰωσήφ φανεροῦται εἰς τοὺς ἀδελφούς του

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἐπανέρχονται εἰς τὴν Αἴγυπτον.

Ὄταν ἐτελείωσεν ὁ σῖτος, τὸν ὁποῖον εἶχον φέρῃ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰακώβ, ἠναγκάσθη οὗτος νὰ τοὺς στείλῃ πάλιν εἰς Αἴγυπτον μαζὶ μὲ τὸν Βενιαμὴν καὶ μὲ πολλὰ δῶρα καὶ χρήματα.

Ὄταν ὁ Ἰωσήφ εἶδε τοὺς ἀδελφούς του, ἐχαιρέτισεν αὐτούς φιλικῶς καὶ τοὺς ἠρώτησε περὶ τῆς ὑγείας τοῦ πατρὸς των, ἐκείνοι δ' ἀπεκρίθησαν ὅτι ζῆ καὶ ὑγιαίνει. Ἐπειτα ὁ Ἰωσήφ παρετήρησε τὸν Βενιαμὴν καὶ ἠρώτησεν, εἴναι ὁ νεώτερος ἀδελφός· ὅταν δὲ οἱ ἀδελφοὶ τὸν διεβεβαίωσαν περὶ τούτου, εἶπε πρὸς τὸν Βενιαμὴν: Ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ, τέκνον μου· τόσον δὲ συνεκινήθη, ὥστε ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ἐκλαυσε πολὺ.

Ἐστερον ἐπανῆλθεν ἐκεῖ, ὅπου ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ του, καὶ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ φέρουν τὸ φαγητὸν καὶ ἐτοποθέτησεν εἰς τὴν τράπεζαν τοὺς ἀδελφούς του κατὰ τὴν ἡλικίαν των·

οὔτοι δὲ ἠπόρησαν. Εἰς τὸν Βενιαμὶν ἐδόθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Ἰωσήφ πενταπλασία μερὶς φαγητοῦ παρὰ εἰς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς.

Ἄφου ἔφαγον, διέταξεν ὁ Ἰωσήφ τὸν ἐπιστάτην νὰ γεμίσῃ τοὺς σάκκους τῶν ἀδελφῶν του μὲ σίτον καὶ εἰς ἕκαστον σάκκον νὰ θέσῃ πάλιν ὅσα χρῆματα ἔδωκαν διὰ τὸν σίτον, εἰς δὲ τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὶν διέταξε νὰ θέσῃ καὶ ἓν ἀργυροῦν ποτήριον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπινεν ὁ ἴδιος.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ δοκιμάζονται. Μόλις οἱ ἀδελφοὶ ἐξῆλθον ἔξω τῆς πόλεως, παρήγγειλεν ὁ Ἰωσήφ εἰς τὸν ἐπιστάτην του νὰ τρέξῃ εἰς καταδίωξιν των, διότι τοῦ ἀφήρεσαν τὸ ἀργυροῦν του ποτήριον. Ἀνύποπτοι ἐκεῖνοι ἤνοιξαν τοὺς σάκκους των, λέγοντες νὰ θανατωθῇ ἐκεῖνος εἰς τὸν σάκκον τοῦ ὁποίου ἤθελεν εὑρεθῆ τὸ ποτήριον. Ποία ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξις καὶ ἡ ταραχὴ ὅλων τῶν ἀδελφῶν, ὅταν τὸ ποτήριον εὑρέθη εἰς τὸν σάκκον τοῦ Βενιαμὶν ! Ἐπέστρεψαν εὐθύς ὀπίσω καὶ ἦλθον ἔντρομοι εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰωσήφ, ὅπου ἐγονάτισαν πρὸ αὐτοῦ, καὶ ἐδήλωσαν ὅτι γίνονται ὅλοι δοῦλοι του. Ὁ Ἰωσήφ ὅμως ἀπήντησεν ὅτι κατ' οὐδένα λόγον ἐννοεῖ νὰ τιμωρήσῃ ὅλους διὰ τὴν ἁμαρτίαν ἑνός, καὶ ὅτι αὐτοὶ μὲν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ἀπέλθουν, θὰ κρατήσῃ δὲ μόνον τὸν ἔνοχον, τὸν Βενιαμὶν. Ὁ Ἰούδας τότε θερμότατα παρεκάλεσε τὸν Ἰωσήφ νὰ μὴ ἐπιμένῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀπόφασίν του, διότι αὐτὸς ἔχει τὴν εὐθύνην νὰ παραδώσῃ τὸν Βενιαμὶν εἰς τὸν πατέρα του, ὁ ὁποῖος θὰ ἀποθάνῃ ἀπὸ λύπην, ἂν δὲν ἴδῃ καὶ αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ μαζὶ μὲ τοὺς ἀδελφούς του, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Ἰωσήφ ὡς χάριν νὰ μείνῃ αὐτὸς δοῦλος ἀντὶ τοῦ Βενιαμὶν, ὁ ὁποῖος νὰ φύγῃ μὲ τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ Ἰωσήφ φανεροῦται εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῇ, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ ἀνεφώνησεν ; Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ· ζῆ ὁ πατὴρ μου ἀκόμη. Οἱ ἀδελφοὶ του ἀπὸ τὴν ταραχὴν των ἔμειναν ἄφωνοι, αὐτὸς ὅμως ἐξη-

κολούθησε λέγων πρὸς αὐτούς: πλησιάσατε, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ, ὁ ἀδελφός σας, τὸν ὁποῖον ἐπωλήσατε. Μὴ φοβεῖσθε καὶ μὴ νομίζετε ὅτι εἶμαι ὠργισμένος μὲ σᾶς. Σπεύσατε νὰ ὑπάγετε εἰς τὸν πατέρα μας, ἀναγγείλατε εἰς αὐτὸν τὰ συμβάντα

Ὁ Ἰωσήφ φανεροῦται εἰς τοὺς ἀδελφούς του.

καὶ ἔλθετε μαζί του νὰ καθίσετε ἐδῶ, διότι ἡ πείνα θὰ διαρκέσῃ πέντε ἔτη ἀκόμη. Ὁ Ἰωσήφ ἔπειτα ἐνηγκαλίσθη τὸν Βενιαμίν, τὸν κατερίλει καὶ ἔκλαιεν, ὕστερον δ' ἐφίλησεν ὅλους τοὺς ἀδελφούς του.

Ὁ Ἰακώβ ἐν Αἴγυπτῳ. Οἱ ἀδελφοὶ ἦλθον εἰς τὴν πατρίδα των καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν Ἰακώβ ὅτι ὁ ἀγαπητός του υἱὸς ζῆ εὐτυχῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου τὸν περιμένει. Ὁ Ἰακώβ δὲν ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ, ὅταν ὁμοῦς εἶδε τὰ πλουσιώτατα δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔστειλεν ὁ Ἰωσήφ, ἐπίστευσε καὶ ἔσπευσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἰωσήφ ἦλθεν εἰς προὔπαντήσιν του, καὶ μόλις τὸν εἶδεν, ἔπεσεν εἰς τὸν τράχηλόν του καὶ ἔκλαιεν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν. Αὕτῃ ἡ ἡμέρα ἦτο ἡ εὐ-

τυχεστέρα ἡμέρα τῆς ζωῆς τοῦ Ἰακώβ, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι τώρα ἠδύνατο νὰ ἀποθάνῃ εὐτυχῆς. Ὁ Ἰακώβ ἔζησεν ἀρκετὰ ἔτη εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου καὶ ἀπέθανε· μετὰ πολλὰ δ' ἔτη ἀπέθανε καὶ ὁ Ἰωσήφ.

Πόρισμα.

Πρέπει ν' ἀποδίδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ.

Γ.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΩΨΕΩΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΝΑΪΗ

19. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μωϋσέως.

Οἱ Ἰσραηλῖται καταπιέζονται εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον οἱ Ἰσραηλῖται ἐπληθύνοντο εἰς τὴν Αἴγυπτον τόσον, ὥστε ἡ γῶρα εἶχε πληρωθῆ ἀπὸ αὐτοῦς. Οἱ Φαραώ, ὅπως ἐλέγοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου, ἤρχισαν ν' ἀνησυχοῦν δι' αὐτό, ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο μήπως συμμαχήσουν οἱ Ἑβραῖοι μὲ ἐχθροὺς τῆς γῶρας καὶ χάσουν αὐτοὶ τὴν ἐξουσίαν ἢ μέρος τῆς γῶρας. Δι' αὐτό, ἀφοῦ εἶχε παρέλθῃ ἀρκετὸς χρόνος ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ καὶ εἶχε πλέον λησμονηθῆ πόσον εἶχεν οὗτος εὐεργετήσῃ τὴν γῶραν, εἰς Φαραῶ διέταξε νὰ ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς Ἑβραίους βαρεῖας ἐργασίας διὰ νὰ ἐξαντλῶνται, νὰ ἀσθενοῦν καὶ νὰ ἀποθνήσκουν πολλοί, ὥστε νὰ ὀλιγοστεύσουν ταχέως. Ὅταν ὁμοῦ εἶδεν ὁ Φαραῶ ὅτι αὐτὸ τὸ μέτρον δὲν ὠφέλησεν, ἀλλ' ὅτι τούναντίον οἱ Ἑβραῖοι ἠΰξανον ἀκόμη περισσότερον, διέταξε νὰ ῥίπτονται εἰς τὸ ὕδωρ ὅλα τὰ γεννώμενα ἄρρενα.

Ἡ γέννησις τοῦ Μωϋσέως. Γυνή τις Ἑβραία, ἡ ὁποία

εἶγεν ἤδη δύο τέκνα, τὴν Μαριὰμ καὶ τὸν Ἄαρών, ἀπέκτησεν, ἀφοῦ ὁ Φαραὼ εἶχε διατάξῃ νὰ πνίγωνται τὰ γεννώμενα ἄρρενα, ἓνα υἶόν ἀκόμη. Οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου ἔκρυψαν τὸ παιδίον εἰς τὴν οἰκίαν των ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐπειδὴ ὅμως ἡ φωνὴ του θὰ τοὺς ἐπρόδιδεν, ἠτοίμασεν ἡ μήτηρ ἓν καλάθιον ἀπὸ καλάμον, τὸ ἤλειψε μὲ πίσσαν, διὰ νὰ μὴ εἰσέρχεται ὕδωρ, καὶ ἔθηκεν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ παιδίον· ἔφερε δὲ τὸ καλάθιον

Ὁ Μωϋσῆς σώζεται ἀπὸ τῶν ὑδάτων.

πλησίον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Νείλου ποταμοῦ, ὅπου συχνὰ ἤρχετο ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ διὰ νὰ λουσθῇ, μὲ τὴν ἐλπίδα μήπως αὕτη ἴδῃ τὸ καλάθιον, τὸ ἀνοίξῃ καὶ φροντίσῃ διὰ τὸ παιδίον. Παρεφύλαττε δ' ἐκεῖ πλησίον ὀπίσω ἀπὸ θάμνους ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδίου διὰ νὰ ἴδῃ τί θὰ ἀπογίνη.

Σωτηρία τοῦ Μωϋσέως. Μετ' ὀλίγον ἀληθῶς ἤλθε διὰ νὰ λουσθῇ ἡ κόρη τοῦ Φαραὼ μὲ τὰς ὑπηρετρίας της. Μόλις εἶδε τὸ καλάθιον, ἔστειλε μίαν ὑπηρετρίαν νὰ τῆς τὸ φέρῃ· τὸ ἤνοιξε καὶ εἶδε τὸ βρέφος, τὸ ὁποῖον ἔκλαιεν· ἐνόησεν

ἀμέσως ὅτι ἦτο Ἑβραϊόπαις καὶ τὸ ἐλυπήθη. Τότε ἔτρεξε πρὸς αὐτὴν ἡ ἀδελφὴ τοῦ βρέφους Μαριάμ, καὶ ἠρώτησε τὴν βασιλόπαιδα μήπως θέλῃ νὰ ὑπάγῃ νὰ εὔρῃ μίαν Ἑβραϊάν τροφόν· ἡ βασιλόπαις ἐδέχθη, καὶ ἡ Μαριάμ ἔφερε διὰ τροφὸν τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ τοῦ βρέφους, ἡ ὁποία ἐκράτησε τὸ παιδίον ἐπὶ τρία ἔτη εἰς τὴν οἰκίαν της. Ὄταν ἔγινε τὸ παιδίον τριῶν ἐτῶν, τὸ παρέλαβεν ἡ βασιλόπαις εἰς τὰ ἀνάκτορα, τὸ υἱοθέτησε καὶ τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆν.

Φυγὴ τοῦ Μωϋσέως. Ὁ Μωϋσῆς ἐδιδάσκετο εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν αἰγυπτιακὴν γλῶσσαν καὶ σοφίαν, οὐδέποτε ὁμως ἐλησμόνησε τοὺς συμπατριώτας του, πρὸς τοὺς ὁποίους ἠσθάνετο μεγάλην συμπάθειαν. Ὄταν ἦτο 40 ἐτῶν, εἶδε μίαν ἡμέραν καθ' ὁδὸν ὅτι εἰς Αἰγύπτῳ ἔδρε σκληρότατα ἓνα Ἑβραῖον· ἔταράχθη πολὺ καὶ ἠθέλε νὰ βοηθήσῃ τὸν Ἑβραῖον, ἀλλ' ὁ Αἰγύπτιος ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ μὲ κακὸν σκοπὸν, τότε ὁ Μωϋσῆς, βλέπων ὅτι ἐκινδύνευεν ἡ ζωὴ του, ἐπρόλαβε καὶ ἐφόνευσε τὸν Αἰγύπτιον καὶ ἔκρουσε τὸ πτώμα του εἰς τὴν ἄμμον. Ἐπειδὴ ὁμως τὸ πρᾶγμα ἔγινε γνωστόν, ὁ Μωϋσῆς, διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐκδίκησιν, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν Μαδιάμ, ὅπου καὶ ἐνουμφεύθη.

Κλήσις τοῦ Μωϋσέως. Ὁ Θεὸς ἐλυπεῖτο τοὺς Ἑβραίους, οἱ ὁποῖοι ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀπεφάσισε νὰ τοὺς σώσῃ. Ἐνῶ λοιπὸν μίαν ἡμέραν ὁ Μωϋσῆς ἔβοσκε τὰ πρόβατα τοῦ πενθεροῦ του, εἶδε μίαν βάτον (βατομουριάν), ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήρχοντο φλόγες καὶ ὁμως δὲν ἐκαίετο. Ὁ Μωϋσῆς ἐπλησίασε διὰ νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν βάτον αὐτήν, ὅτε ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία τοῦ εἶπε: Μὴ πλησιάσῃς· ἔκβαλε τὰ ὑποδήματά σου, διότι ὁ τόπος οὗτος εἶναι ἱερός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός. Εἶδον τί ὑποφέρει ὁ λαός μου εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἤκουσα τὴν κραυγὴν του, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα νὰ τὸν σώσω ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Αἰγυπτίων καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσω εἰς τὴν γῆν Χαναάν. Θὰ σὲ στείλω λοιπὸν πρὸς τὸν Φα-

ραώ, και θὰ εξαγάγῃς τὸν λαὸν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Μωϋσῆς, ἀφοῦ ἐδίστασε κατ' ἀρχάς, ἀνέλαβε τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον τοῦ ἀνέθεσεν ὁ Θεός, και ἦλθε μὲ τὸν ἀδελφόν του Ἀαρὼν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι τοὺς ἐδέχθησαν μὲ μεγάλην χαρὰν.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς φρονίζει διὰ τοὺς ἀναξιοπαθοῦντας εὐσεβεῖς.

20. Οἱ Ἰσραηλίται φεύγουν ἐξ Αἰγύπτου.

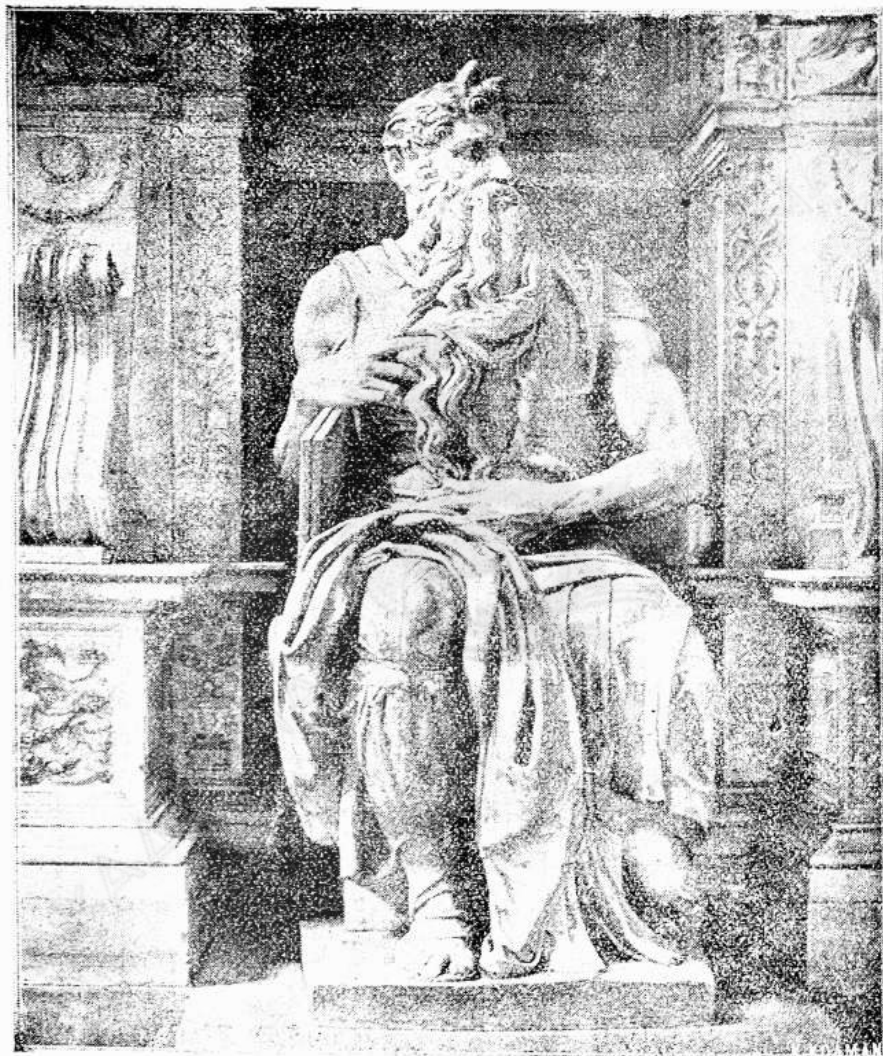
Ὁ Φαραὼ δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας να φύγουν ἐξ Αἰγύπτου. Ὁ Μωϋσῆς και ὁ Ἀαρὼν παρουσιάσθησαν πρὸς τὸν Φαραὼ και τοῦ ἐξήτησαν τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν νὰ φύγῃ ἐξ Αἰγύπτου, ἀλλ' ὁ Φαραὼ οὐ μόνον ἠρνήθη, ἀλλὰ διέταξε νὰ ἐπιβάλουν ἀκόμη βαρύτερας ἐργασίας εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε 10 βαρυτάτας τιμωρίας κατὰ τῆς χώρας τοῦ Φαραὼ, τὰς καλουμένας 10 πληγὰς τοῦ Φαραὼ (τὸ ὕδωρ τοῦ Νείλου μετεβλήθη εἰς αἷμα, βάρτραχοι ἐπλήρωσαν τὴν γῆν, βαθύτατον σκότος ἐκάλυπεν ὅλην τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κτλ.), διὰ νὰ μεταπεισθῇ ὁ Φαραὼ, ἀλλ' αὐτὸς ἐπέμενε νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαὸν νὰ φύγῃ.

Τότε ὁ Θεὸς ἔστειλε κατ' αὐτοῦ τὴν δεκάτην και φοβερότεραν τῶν πληγῶν· δηλαδὴ καθ' ὥρισμένην νύκτα ἀπέθανον πάντα τὰ πρωτότοκα τέκνα ὅλων τῶν Αἰγυπτίων, ἐνῶ τὰ πρωτότοκα τῶν Ἰσραηλιτῶν διεσώθησαν. Θρῆνος φοβερὸς ἐγένεν εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον και ἔντρομος ἐκάλεσεν ὁ Φαραὼ τὸν Μωϋσῆν και τὸν Ἀαρὼν ἐν καιρῷ νυκτὸς διὰ νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς Ἑβραῖους νὰ φύγουν· τότε ἔφυγαν ἐξ Αἰγύπτου 600,000 πολεμισταὶ μὲ τὰς γυναῖκάς των και τὰ τέκνα των.

Ἡ διάβασις διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Ὁ Φαραὼ ὁμως ταχέως μετενόησε, διότι ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς Ἑβραῖους νὰ φύγουν, και ἔστειλε στρατὸν διὰ νὰ τοὺς ἐπαναφέρῃ. Οἱ Ἑβραῖοι εἶχον

πλέον φθάση πλησίον τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὅτε ἐφάνη ὁ στρατὸς τοῦ Φαραώ. Οἱ Ἑβραῖοι ἐταράχθησαν, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν

Ὁ Μωϋσῆς.

τοὺς ἀφῆκεν εἰς τὴν τύχην των· κατὰ διαταγὴν τοῦ ὕψωσεν ὁ Μωϋσῆς τὴν ῥάβδον του καὶ ἐξέτεινε τὴν γειρά του ἐπὶ τὴν θά-

λασσαν, ἀμέσως δὲ τὰ ὕδατα συνηθροίσθησαν εἰς τὰ πλάγια καὶ εἰς τὸ μέσον ἔγινε ξηρά, ἐκεῖθεν δὲ διῆλθον οἱ Ἑβραῖοι χωρὶς νὰ βραχοῦν διόλου. Οἱ Αἰγύπτιοι ἐνόμισαν ὅτι καὶ αὐτοὶ θὰ ἠδύναντο νὰ διέλθουν, ὅπως οἱ Ἑβραῖοι, ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς πάλιν ὑψωσε τὴν ῥάβδον του καὶ τὰ ὕδατα ἐπανῆλθον, ὅπως καὶ πρὶν, ὁ δὲ Φαραὼ μὲ ὄλον τὸν στρατόν του ἐπνίγη. Οἱ Ἰσραηλῖται τότε ἐδοξολόγησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν θαυμασίαν διάβασιν αὐτῶν διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ διὰ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν των.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς σώζει τοὺς ἐσσεβεῖς. Πρέπει νὰ δοξολογῶμεν τὸν Θεὸν δι' ὅλα τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα μᾶς δίδει.

21. Οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐξ Αἰγύπτου.

Οἱ Ἰσραηλῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ὅταν διέβησαν οἱ Ἑβραῖοι τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ἔφθασαν εἰς τὴν ἔρημον, ἐπειδὴ δὲ ἔλειψαν τὰ τρόφιμα καὶ ἤρχισαν νὰ παραπονῶνται κατὰ τοῦ Μωϋσέως, ὁ Θεὸς τοὺς ἔστειλεν ὄρτυγας καὶ ἐν εἶδος ἄρτου, τὸ μάννα· ὅταν δὲ βραδύτερον ἔλειψεν ἀπ' αὐτῶν τὸ ὕδωρ, πάλιν ὁ Θεὸς διέταξε τὸν Μωϋσῆν νὰ κτυπήσῃ μὲ τὴν ῥάβδον του διὰ νὰ ἐξέλθῃ ὕδωρ.

Οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Τρεῖς μῆνας ἀφ' ὅτου οἱ Ἑβραῖοι ἔφυγον ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἔφθασαν εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ. Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, ὅπου παρουσιάσθη πρὸς αὐτὸν ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπεν ὅτι θὰ προστατεύσῃ τὸν Ἰσραηλιτικὸν λαόν, ἐὰν οὗτος δέχεται νὰ φυλάττῃ τὰς ἐντολάς του. Ὁ Μωϋσῆς κατῆλθεν ἀπὸ τὸ ὄρος καὶ ἠρώτησε τὸν λαόν, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη προθυμότερα. Ὁ Θεὸς τότε παρήγειλεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ καθαρίσουν οἱ Ἑβραῖοι τὸ σῶμά των καὶ τὰ ἐνδύματά των δύο ἡμέρας, διὰ νὰ εἶναι ἔτοιμοι τὴν τρίτην ἡμέραν, νὰ μὴ

ἀνέλθουν δ' εἰς τὸ ὄρος, πρὶν δοθῆ εἰς αὐτοὺς ἡ ἄδεια. Τὴν τρίτην ἡμέραν, μόλις ἐξημέρωσεν, ἐφάνη καπνὸς καὶ νεφέλη ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἔλαμψαν ἀστραπαὶ καὶ ἠκούσθησαν κεραυνοὶ καὶ ἦχος σάλπιγγος, μετ' ὀλίγον δὲ ἠκούσθη εὐκρινῶς ἡ φωνὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἔδιδε τὰς δέκα ἐντολάς.

Αἱ δέκα ἐντολαὶ ἐπὶ λιθίνων πλακῶν.

Αἱ δέκα ἐντολαί. Ἡ πρώτη ἐντολὴ διδάσκει ὅτι πρέπει νὰ λατρεύωμεν μόνον ἓνα Θεόν· ἡ δευτέρα ὅτι δὲν πρέπει νὰ λατρεύωμεν ψευδεῖς θεοὺς· ἡ τρίτη νὰ μὴ ὀρκιζώμεθα χωρὶς λόγον· ἡ τετάρτη νὰ ἐργαζώμεθα ἕξ ἡμέρας καὶ τὴν ἑβδόμην ν' ἀναπαυώμεθα· ἡ πέμπτη νὰ τιμῶμεν τοὺς γονεῖς μας· ἡ ἕκτη νὰ μὴ φονεύωμεν· ἡ ἑβδόμη νὰ μὴ προσβάλλωμεν τὴν τιμὴν τοῦ ἄλλου· ἡ ὄγδοη νὰ μὴ κλέπτωμεν· ἡ ἐνάτη νὰ μὴ μαρτυρῶμεν ψευδῶς κατὰ τοῦ ἄλλου καὶ ἡ δεκάτη νὰ μὴ ἐπιθυμῶμεν ὅ,τι ἀνήκει εἰς τοὺς ἄλλους.

Ὁ Θεὸς δίδει εἰς τὸν Μωϋσῆν τὰς δέκα ἐντολάς ἐπὶ δύο λιθίνων πλακῶν. Ὁ Θεὸς παρήγγειλεν εἰς τὸν Μωϋσῆν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ ὄρος· οὗτος ἀνῆλθε καὶ ἔμεινε 40 ἡμέρας καὶ νύκτας· ἔδωκε δ' εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς διαφόρους παραγγελίας καὶ δύο λιθίνας πλάκας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἦσαν γραμμéναι αἱ δέκα ἐντολαί.

Αἱ ἑορταί. Ὁ Μωϋσῆς ὥρισεν εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας ποίας ἑορτὰς νὰ τηροῦν· μεταξὺ τούτων ἦτο τὸ Σάββατον, ἡ ἑβδόμη

ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπανεπαύοντο, καὶ τὸ Πάσχα εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου.

Περιπλάνησις ἐν τῇ ἐρήμῳ. Οἱ Ἰσραηλῖται ταχέως ἐλησμόνησαν τὰς μεγάλας εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς καὶ συχνάκις παρέβαιναν τὸ θέλημά του· διὰ τοῦτο ἐτιμωρήθησαν ὑπ' αὐτοῦ νὰ περιπλανῶνται τεσσαράκοντα ἔτη εἰς τὴν ἐρημον καὶ ὅσοι ἐξ αὐτῶν ἦσαν μεγαλύτεροι τῶν εἴκοσιν ἑτῶν ν' ἀποθάνουν χωρὶς νὰ ἴδουν τὴν γῆν Χαναάν.

Θάνατος τοῦ Μωϋσέως. Ὅταν οἱ Ἰσραηλῖται ἐπλησίασαν τὴν γῆν Χαναάν, ὁ Μωϋσῆς ὑπενθύμισε τὰς εὐεργεσίας τοῦ Θεοῦ πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς συνεβούλευσε νὰ μείνουν πιστοὶ πρὸς αὐτὸν καὶ τὰς ἐντολάς του. Ἀφοῦ δὲ ὤρισεν ὡς διάδοχόν του τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ, ηὐλόγησε διὰ τελευταίαν φορὰν τοὺς ὁμοεθνεῖς του καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὄρος Ναβαῦ, ὅθεν εἶδε τὴν γῆν Χαναάν, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ. Οἱ Ἰσραηλῖται ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ἐθρήνησαν τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου ἀρχηγοῦ των.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς μᾶς δίδει ὅλα τὰ ἀγαθὰ, ὅταν εἴμεθα ἐνάρετοι· ἀλλὰ μᾶς τιμωρεῖ, ὅταν εἴμεθα ἀσεβεῖς καὶ κακοί.

22. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ.

Οἱ Ἰσραηλῖται ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ διαβαίνουν τὸν Ἰορδάνην. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μωϋσέως, οἱ ἱερεῖς φέροντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης, καὶ ἅπας ὁ ἰσραηλιτικὸς λαός, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, διέβησαν μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ τὸν Ἰορδάνην ποταμόν, χωρὶς νὰ βραχοῦν, ὅπως ἄλλοτε εἶχε συμβῆ κατὰ τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· μόλις διέβησαν οἱ Ἰσραηλῖται τὸν Ἰορδάνην ἐπανῆλθον τὰ ὕδατά του πάλιν εἰς τὴν θέσιν των.

Κατάκτησις τῆς Ἱεριχοῦς. Πρώτη φροντίς τοῦ Ἰησοῦ

τοῦ Ναυῆ ἦτο νὰ κατακτήσῃ τὴν πόλιν Ἱεριχώ, διότι, ἂν δὲν κατεκτᾶτο αὕτη, ἦτο ἀδύνατον νὰ κατακτηθῇ ἡ γῆ Χαναάν. Τοῦτο δὲ ἦτο πολὺ δύσκολον, διότι ἡ πόλις ἦτο καλῶς ὠχυρωμένη. Παρ' ὅλας ὁμῶς τὰς μεγάλας δυσκολίας οἱ Ἰσραηλίται κατώρθωσαν νὰ κατακτήσουν τὴν Ἱεριχώ, διότι εἶχον τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ. Κατὰ διαταγὴν λοιπὸν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ ὅλοι οἱ πολεμισταὶ ἐπὶ ἕξ ἡμέρας ἔκαμαν μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν τὸν κύκλον τῆς πόλεως, τὴν δ' ἑβδόμην ἡμέραν ἑπτὰ φορὰς, καὶ κατὰ τὸν ἑβδομον γῦρον οἱ ἱερεῖς ἤχησαν τὰς σάλπιγγας, ὁ δὲ λαὸς ἐβόησε, καὶ ἀμέσως κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ἔπεσαν τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, οἱ δ' Ἰσραηλίται ἔγιναν κύριοι αὐτῆς. Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ἱεριχοῦς οἱ Ἰσραηλίται, πολεμοῦντες ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, κατέκτησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν γῆν Χαναάν, τὴν ὁποίαν ἐμοίρασεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰς διαφόρους φυλὰς τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Πόρισμα.

Ἡ προστασία τοῦ Θεοῦ ὑπερνικᾷ καὶ τὰς μεγίστας δυσχερείας.

ΟΙ ΚΡΙΤΑΙ

23. Ὁ Γεδεὼν· ὁ Σαμψών· ὁ Ἡλί· ὁ Σαμουήλ.

Οἱ Κριταί. Ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, οἱ Ἰσραηλίται ἤρχισαν νὰ συναναστρέφονται μὲ εἰδωλοτρότρας καὶ νὰ προσκυνοῦν τοὺς ψευδεῖς θεοὺς των· διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς τοὺς ἐτιμῶρει, ὑποτάσσων αὐτοὺς εἰς ξένους λαοὺς. Ὅταν ὁμῶς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνησθάνοντο οἱ Ἑβραῖοι τὴν ἁμαρτίαν των μετενόουν, καὶ τότε ὁ ἐλεήμων Θεὸς ἔστελλεν

εις αυτούς ἀρχηγούς εὐσεβεῖς καὶ πολεμικούς, οἱ ὅποιοι τοὺς ὠδήγουν εἰς πόλεμον νικηφόρον κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν Ἑβραίων ὄχι μόνον κατὰ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς εἰρήνης, λέγονται Κριταί. Μεταξὺ τῶν Κριτῶν τούτων φημίζονται ὁ Γεδεὼν, ὁ Σαμψών, ὁ Ἥλι καὶ ὁ Σαμουήλ.

Ὁ Γεδεὼν. Ὅταν οἱ Ἰσραηλίται εὗρισκοντο εἰς πόλε-

Ὁ Γεδεὼν μετὰ τοὺς τριακοσίους.

μον μετὰ τοὺς Μαδιανίτας, ὁ κριτῆς Γεδεὼν ἐξέλεξεν ἐκ τοῦ στρατοῦ του τριακοσίους ἄνδρας, διήρσεσεν αὐτοὺς εἰς τρία μέρη καὶ τοὺς διέταξε νὰ λάβουν εἰς τὴν μίαν χεῖρα ὑδρίαν (στάμναν), εἰς τὴν ὁποίαν νὰ θέσουν ἀνημμένην λαμπάδα, εἰς δὲ τὴν ἄλλην χεῖρα σάλπιγγα. ὅταν δὲ δώσῃ τὸ σύνθημα αὐτὸς κατὰ τὴν νύκτα, ὅλοι μαζὶ νὰ σπάσουν τὰς ὑδρίας, νὰ ἀνυψώσουν τὰς λαμπάδας καὶ νὰ ἠχήσουν τὰς σάλπιγγάς των. Οἱ ἐχθροί, ὅταν ἤκουσαν εἰς τὸ μέσον τῆς νυκτὸς τόσον θόρυβον καὶ εἶδαν τόσῃν λάμψιν, ἐταράχθησαν καὶ ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, οἱ δὲ Ἰσραηλίται τοὺς κατεδίωξαν καὶ τοὺς κατέστρεψαν.

Ὁ Σαμψών. Ὅταν οἱ Ἰσραηλίται πάλιν ἐλησμόνησαν

τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ὑπετάγησαν εἰς τοὺς Φιλισταίους· ἐπειδὴ ὅμως μετενόησαν, ὁ Θεὸς ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς κριτὴν τὸν Σαμψών, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν μεγίστην δυνάμιν του ἔφερε μεγάλας καταστροφὰς εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἀλλ' ἐπὶ τέλος μία Φιλισταία γυνή, ἡ Δαλιδά, τὸν ἐπρόδωσεν εἰς τοὺς Φιλισταίους, οἱ ὁποῖοι

Ὁ Σαμψών

τὸν συνέλαβον καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὴν πόλιν Γάζαν· ἐκεῖ τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν φυλακὴν, τὸν ἐτύφλωσαν καὶ ἠνάγκασαν αὐτὸν νὰ τελῇ διαφόρους ἐργασίας. Ὄταν μίαν ἡμέραν οἱ Φιλισταῖοι ἐώρταζον μίαν μεγάλην τῶν ἐορτῶν, ἔφεραν τὸν Σαμψών, διὰ νὰ τὸν ἐμπαΐξουν ἔξω ἀπὸ μίαν οἰκίαν μεταξὺ δύο στύλων, οἱ ὁποῖοι τὴν ἐστήριζον. Τότε ὁ Σαμψών, ἀφοῦ προσηυχήθη εἰς τὸν Θεόν, ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στύλους καὶ τοὺς ἔσεισε παρακαλῶν νὰ ἀποθάνῃ μαζί μὲ τοὺς ἐχθρούς του· ἀμέσως δ' ἐκρημνίσθη ἡ οἰκία, καὶ ἐφονεύθη αὐτὸς καὶ τρεῖς χιλιάδες Φιλισταῖοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐντὸς τῆς οἰκίας.

Ὁ Ἡλὶ. Ὁ Ἡλὶ ἦτο μὲν εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, ἀλλ' ἦτο πολὺ ἐπιεικὴς καὶ δὲν ἐτιμῶρει τὰ τέκνα του, ὅταν παρέβαι-

νον τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός, ἀφοῦ πολλάκις συνεβούλευσε τὸν Ἡλὶ χωρὶς ἀποτέλεσμα, ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ αὐτὸν διὰ τὴν ὑπερβολικὴν ἐπιείκειάν του καὶ τοὺς υἱοὺς του διὰ τὴν ἀσέβειάν των. Εἰς ἓνα πόλεμον τῶν Ἰσραηλιτῶν κατὰ τῶν Φιλισταίων, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχον λάβῃ μέρος καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ, ἐνίκηθησαν οἱ Ἰσραηλιταί, ἢ κιβωτὸς τῆς διαθήκης, ὅπου περιείχοντο αἱ δέκα ἐντολαί, ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ Ἡλὶ ἐφονεύθησαν. Ὅταν ἀνηγγέλθη εἰς τὸν Ἡλὶ ἡ εἶδησις αὕτη, ἔπεσεν ἐκ τοῦ θρόνου του καὶ ἔμεινε νεκρός.

Ὁ Σαμουὴλ. Τὸν Ἡλὶ διεδέχθη ὡς κριτῆς ὁ Σαμουὴλ, τὸν ὁποῖον εἶχε μορφώσει θεησκευτικῶς αὐτὸς ὁ Ἡλὶ. Ὁ Σαμουὴλ συνεβούλευε τοὺς Ἰσραηλίτας νὰ μετανοήσουν διὰ τὴν ἀσέβειάν των, καὶ ἐνίκησε τοὺς Φιλισταίους. Ὅταν ἐγήρασε, διώρισε ὡς κριτὰς τοὺς δύο υἱοὺς του· οὗτοι ὅμως ἦσαν ἄδικοι καὶ ἀσεβεῖς, διὰ τοῦτο ὁ λαὸς δὲν τοὺς ἠγάπα. Ἐπειδὴ δ' οἱ Ἰσραηλιταὶ ἔβλεπον ὅτι οἱ γειτονικοὶ λαοὶ ἐκυβερνῶντο ἀπὸ βασιλεῖς, ἐζήτησαν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὸν Σαμουὴλ νὰ ὀρίσῃ βασιλέα. Ὁ Σαμουὴλ κατ' ἀρχὰς δὲν ἤθελεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ λαὸς ἐπέμενε, ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ ὄρισε βασιλέα τὸν γενναῖον Σαούλ.

Πέρισμα.

Εἰς λαός, ὅταν εἶναι εὐ εβής, ἔχει τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ καὶ προοδεύει, ἐνῶ, ὅταν εἶναι ἀσεβής, διαφθείρεται, ἐξασθενεῖ, χάνει τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ καταστρέφεται. Ἡ κακὴ ἀνατροφὴ γίνεται αἰτία μεγάλων κακῶν.

Η ΚΑΛΗ ΝΥΜΦΗ ΡΟΥΘ

24. Ἡ Ρούθ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Κριτῶν εἰς τὴν Χαναὰν συνέβη λιμός, δηλαδὴ ἔλλειψις τροφῶν, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἠναγκάζοντο νὰ καταφεύγουν εἰς ἄλλας γειτονικὰς χώρας, διὰ νὰ ἐξοικονομοῦν τὴν τροφήν των. Μεταξὺ ἄλλων καὶ ὁ Ἐλιμέλεχ μεταξὺ τῆς συζύγου του Νωεμὶν ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν τῆς Ἰουδαίας Βηθλεέμ καὶ ἦλθον μὲ τοὺς δύο υἱοὺς των εἰς τὴν πλησίον εὐρισκομένην Μωάβ. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ὁ Ἐλιμέλεχ ἀπέθανεν, οἱ δὲ δύο τοῦ υἱοὶ ὑπανδρεύθησαν δύο παρθένους ἐκ Μωάβ, ὁ μὲν μεγαλύτερος τὴν Ὀρφά, ὁ δὲ νεώτερος τὴν Ρούθ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγα ἔτη ἀπέθανον καὶ οἱ δύο υἱοί, καὶ ἀπέμειναν ἡ Νωεμὶν μὲ τὰς δύο νύμφας τῆς.

Ὅταν ὕστερον ἀπὸ καιρὸν ἔπαυσεν ὁ λιμός εἰς τὴν Βηθλεέμ, ἡ Νωεμὶν ἠθέλησε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτήν· ἐκάλεσε λοιπὸν τὰς νύμφας τῆς καὶ εἶπε τὴν ἀπόφασίν τῆς, συνέστησε δ' εἰς αὐτὰς νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τὰς πατρικὰς των οἰκίας. Ἡ Ὀρφά κλαίουσα, ἀφοῦ κατεφίλησε τὴν πενθεράν τῆς, ἤκουσεν ἐπὶ τέλους τὴν συμβουλήν τῆς· ἡ Ρούθ ὁμοῦς δὲν ἤθελε ν' ἀκούσῃ περὶ χωρισμοῦ καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν : Μὴ ἐπιμένῃς νὰ χωρισθῶμεν, διότι, ὅπου θὰ ὑπάγῃς, θέλω νὰ ὑπάγω, καὶ ὅπου θὰ μένῃς, θέλω νὰ μένω. Τὸν λαόν σου θεωρῶ ὡς λαόν μου, καὶ τὸν Θεόν σου ὡς Θεόν μου· ὅπου ἀποθάνῃς, ἐκεῖ θέλω νὰ ἀποθάνω καὶ νὰ ταφῶ· ὁ θάνατος μόνον ἄς μᾶς χωρίσῃ.

Ἡ Νωεμὶν, ὅταν εἶδεν αὐτὴν τὴν θερμὴν ἀγόπην τῆς Ρούθ πρὸς αὐτήν, ἔλαβε ταύτην μαζί τῆς εἰς Βηθλεέμ.

Ὅταν ἔφθασαν ἐκεῖ, ἦτο ὁ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ καὶ ἡ Ῥούθ μετέβαινεν εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ πλουσίου Βοόζ διὰ νὰ συλλέξη στάχυς πρὸς διατροφήν. Ὁ Βοόζ, ὁ ὁποῖος ἔμαθε πό-

Ἡ Νωεμὶν μετὰ τῆς Ῥούθ.

σον καλὴ εἶχε φανῆ ἡ Ῥούθ πρὸς τὴν Νωεμὶν, τὴν ἐξετίμησε καὶ μετ' ὀλίγον τὴν ἐνυμφεύθη· ἀπόγονος δὲ τοῦ Βοόζ καὶ τῆς Ῥούθ ἦτο ὁ βασιλεὺς Δαβίδ.

Πόρισμα.

Ἔχομεν καθήκον ν' ἀγαπῶμεν ἰδιαιτέρως τοὺς συγγενεῖς καὶ προστάτας μας.— Ὁ ἐνάρετος τιμᾶται ἀπὸ τὴν κοινωνίαν καὶ εὐτυχεῖ.

Σ'

ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

25. Ὁ Σαούλ.

Ἡ μελαγχολία τοῦ Σαούλ. Ὁ Σαούλ, ἀφοῦ ἔγινε βασιλεύς, ἐκυβέρνησα κατ' ἀρχὰς τὸν λαὸν καλῶς καὶ ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κράτους. Ταχέως ὁμως ἤρχισε νὰ παραβαίῃ τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σαμουὴλ προεῖπεν εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τὸν τιμωρήσῃ καὶ ὅτι ἡ βασιλεία δὲν θὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἄλλου. Ὁ Σαούλ ἔγινε δι' αὐτὸ μελαγχολικός, προσεκάλεσε δὲ ἓνα νέον ποιμένα, τὸν Δαβίδ, διὰ νὰ τὸν ἀνακουφίσῃ μὲ τὴν κιθάραν, τὴν ὁποίαν ἔπαιζε.

Δαβὶδ καὶ Γολιάθ. Οἱ Ἰσραηλιταὶ ἦσαν παρατεταγμένοι διὰ νὰ πολεμήσουν κατὰ τῶν Φιλισταίων, ὅτε γίγας τις φοβερὸς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Φιλισταίων καὶ προσεκάλει εἰς μονομαχίαν οἷονδὴποτε ἤθελε τολμήσει ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τῶν Ἰσραηλιτῶν· ἔλεγε δὲ ὅτι, ἐὰν μὲν ἐνίκα αὐτός, νὰ θεωρηθοῦν οἱ Φιλισταῖοι ὡς νικηταί, ἐὰν δὲ ὁ Ἰσραηλίτης, τότε νὰ ἐθεωροῦντο ὡς νικηταὶ οἱ Ἰσραηλιταὶ. Ὁ Σαούλ καὶ ὅλος ὁ στρατὸς του ἤκουε τὴν πρόσκλησιν αὐτῆν τοῦ Γολιάθ ἐπὶ 40 ἡμέρας, ἐπειδὴ ὁμως αὐτὸς ἦτο πολὺ δυνατὸς καὶ μεγαλόσωμος καὶ ἄριστα ὀπλισμένος, κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ μονομαχήσῃ μὲ αὐτόν.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Δαβίδ ἦσαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ μίαν ἡμέραν ὁ πατὴρ των ἔστειλε τὸν Δαβίδ εἰς τὸ στρατόπεδον, διὰ νὰ φέρῃ εἰς αὐτοὺς τροφάς. Ἐνῶ εὐρίσκετο ὁ Δαβίδ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἤκουσε τὸν Γολιάθ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν

πρόσκλησιν εἰς μονομαχίαν. Ὁ Δαβὶδ, ὅταν ἤκουσε τὴν πρόσκλησιν, ἤλθε πρὸς τὸν Σαοῦλ καὶ προσεφέρθη νὰ μονομαχήσῃ αὐτὸς μὲ τὸν Γολιάθ. Ὁ βασιλεὺς ἐζήτησε νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, ἐπειδὴ τὸν ἔβλεπε μικρόσωμον, ἀλλ' ὁ Δαβὶδ ἐπέμενε, καὶ ἐπὶ τέλος ἠναγκάσθη ὁ Σαοῦλ νὰ δεχθῆ, ἐνέδυσσε δ' αὐτὸν μὲ τὴν πανοπλίαν του· ἀλλ' ὁ Δαβὶδ μετ' ὀλίγον τὴν ἐξεδύθη, ἐπειδὴ δὲν ἠδύνατο νὰ βασιτᾶ τὸ βάρος της· ἔλαβε δὲ τὴν ῥάβδον του καὶ τὴν σφενδόνην του μὲ πέντε λίθους καὶ ἐξῆλθε ἐναντίον τοῦ Γολιάθ.

Δαβὶδ καὶ Γολιάθ.

Ὁ Γολιάθ, μόλις εἶδε τὸν Δαβὶδ νὰ ἔρχεται πρὸς αὐτόν, τοῦ εἶπε μὲ περιφρόνησιν : Μήπως εἶμαι κύων καὶ ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ ῥάβδον καὶ μὲ λίθους : Πλησίασε καὶ θὰ δώσω τὰς σάρκας σου τροφήν εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ Δαβὶδ τότε ἀπεκρίθη : Σὺ ἔρχεσαι ἐναντίον μου μὲ ξίφος, μὲ δόρυ καὶ ἀσπίδα, ἐγὼ ὅμως ἔρχομαι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ· σήμερον ὁ Θεὸς θὰ σὲ παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖράς μου. Ἀμέσως τότε ἔλαβεν ὁ Δαβὶδ ἓνα λίθον τὸν ἔρριψε κατὰ τοῦ Γολιάθ καὶ τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ μέτωπον. Ὁ Γολιάθ ἔπεσεν ἀμέσως νεκρός, ὁ δὲ Δαβὶδ ἐπλησίασε καὶ μὲ τὸ ξίφος τοῦ Γολιάθ ἀπέ-

κοψε τὴν κεφαλὴν του. Οἱ Φιλισταῖοι μόλις εἶδον τοῦτο, ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν, οἱ δ' Ἰσραηλίται κατεδίωξαν καὶ διεσκόρπισαν αὐτούς. Ὁ Δαβὶδ μὲ τὸ κατόρθωμά του τοῦτο ἐδοξάσθη πολὺ ἀπὸ τὸν λαόν. Ὅταν ὁ στρατὸς ἐπανῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα νικητῆς, αἱ γυναῖκες ἐξῆλθον εἰς προὔπαντησιν καὶ ἔψαλλον : Ὁ Σαοὺλ ἐφόνευσε χιλιάδας, ὁ δὲ Δαβὶδ μυριάδας.

Ὁ Σαοὺλ μισεῖ τὸν Δαβίδ. Ὁ Σαοὺλ δὲν ἔβλεπεν εὐχαρίστως τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ διὰ τὸν Δαβίδ, καὶ ἤρρισε νὰ τὸν μισῇ καὶ νὰ ζητῇ πᾶσαν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τὸν βλάψῃ· ἐδοκίμασε μάλιστα καὶ νὰ τὸν φονεύσῃ, ἀλλ' ὁ Δαβὶδ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσώζετο. Ὁ Δαβὶδ τοῦναντίον, ἂν καὶ πολλάκις τοῦ ἐδόθη εὐκαιρία νὰ φονεύσῃ τὸν Σαοὺλ, πάντοτε τὸν ἐσεβάσθη.

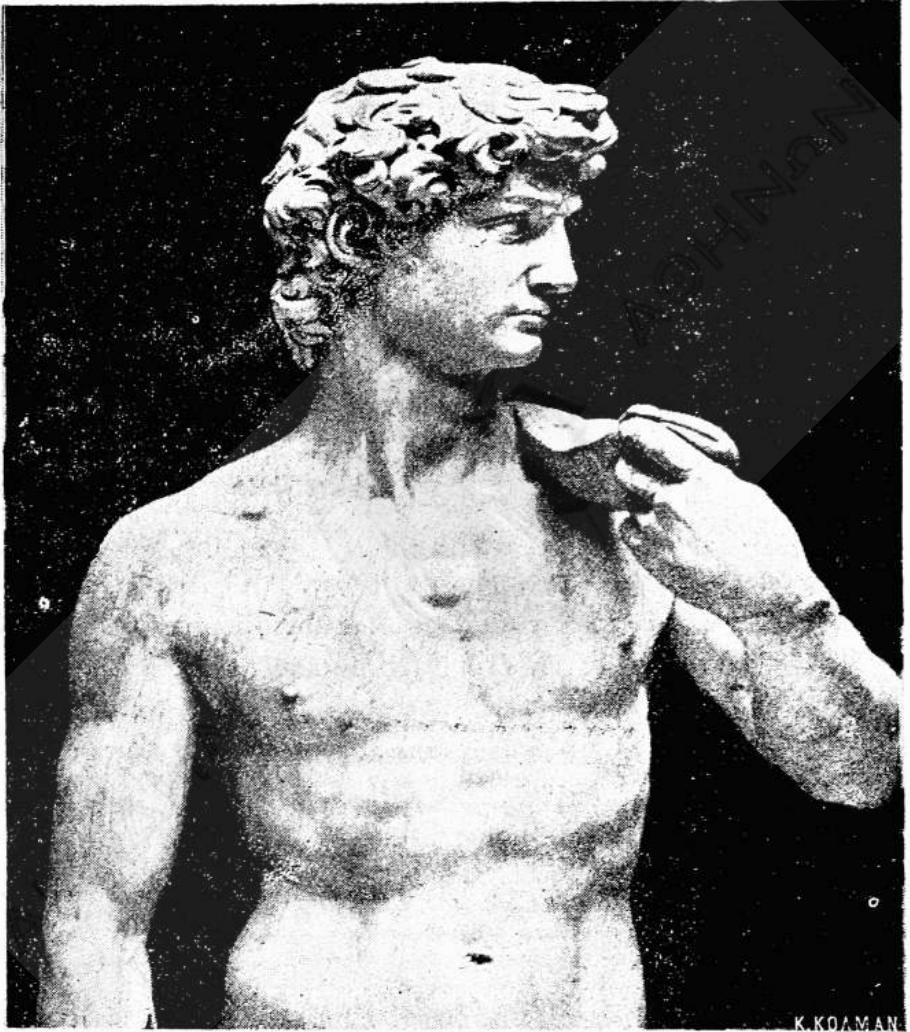
Τέλος τοῦ Σαοὺλ. Οἱ Φιλισταῖοι πάλιν ἐπῆλθον ἐναντίον τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἔγινε φοβερὰ μάχη, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφονεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ Σαοὺλ, αὐτὸς δὲ ἐπληγώθη σοβαρώτατα. Διὰ νὰ μὴ πέσῃ δὲ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του, ἔλαβε τὸ ξίφος του καὶ ἐφονεύθη. Ὁ Δαβὶδ ἔκλαυσε πικρῶς διὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἰωνάθαν, μὲ τὸν ὅποιον συνεδέετο διὰ θερμῆς φιλίας.

Πόρισμα.

Ἡ παρακοὴ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ φέρει μελαγχολίαν.— Ἡ καλυτέρα πανοπλία εἶναι ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ.— Οὐδέποτε πρέπει νὰ μωῶμεν τοὺς καλὺν ἔρους μας.— Ἄς ἀποδίδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ.— Ὁ ἀσεβῆς ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

26. Ὁ Δαβίδ.

Ἡ βασιλεία τοῦ Δαβίδ. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σαοὺλ ἔγινε βασιλεὺς ὁ Δαβίδ, ὁ ὁποῖος ἐνίκησε τοὺς ἐχθρούς, καὶ ἀφοῦ κατέκτησε τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὴν ἔκαμε πρωτεύουσαν τοῦ βασιλείου του. Εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα μετέφερον ὁ Δαβίδ

Ὁ Δαβίδ.

μὲ μεγάλην πομπὴν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ τὴν ἔθε-
σεν ἐντὸς μιᾶς σκηνῆς· ἔτακτοποίησε τὴν θεῖαν λατρείαν,
καὶ ἔκαμε θαυμασίους ψαλμοὺς εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐπὶ τοῦ Δαβὶδ τὸ ἰσραηλιτικὸν Κράτος εἶχε φθάσῃ εἰς
μεγάλην ἀκμὴν, διότι αὐτὸς ἦτο ἐνάρετος καὶ εὐσεβὴς καὶ
εἶχε τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Μόλις ὅμως παρεξέτραπη καὶ
διέπραξε μέγιστον ἀμάρτημα, ἂν καὶ ἀμέσως μετενόησεν, ἐτιμω-

Ὁ θάνατος τοῦ Ἀβεσσαλώμ.

ρήθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ μὴ παραβῇ πλέον τὸ θέλημά του.

Ἡ στάσις τοῦ Ἀβεσσαλώμ. Ὁ υἱὸς τοῦ Δαβὶδ Ἀβεσσαλώμ ἐλησμόνησε τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν, τὸν ὁποῖον ὄφειλε πρὸς τὸν πατέρα του, καὶ ἐпанεστάτησε κατ' αὐτοῦ διὰ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν. Ὁ Δαβὶδ ἔστειλε στρατὸν κατὰ τοῦ υἱοῦ του, εἶχεν ὅμως δώσει τὴν παραγγελίαν νὰ μὴ τὸν φονεύσουν, ἅμα τὸν συλλάβουν. Εἰς τὴν μάχην ἐνικήθη ὁ Ἀβεσσαλώμ καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν, ἀλλ' ἐνῶ ἔφευγε

καθήμενος ἐπὶ ἡμίονου διὰ μέσου ἑνὸς δάσους, περιεπλάκη ἢ κεφαλὴ του εἰς ἓν δένδρον, ὃ ἡμίονος ἔφυγεν, αὐτὸς δ' ἔμεινε κρεμασμένος ἀπὸ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. Τότε ἐπλησίασεν ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαβίδ καὶ παρὰ τὰς διαταγὰς του τὸν ἐφόνευσεν. Ὁ Δαβίδ, ὅταν τοῦ ἀνηγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, ἔκλαυσε πικρῶς καὶ ἐφώνησεν : Υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου Ἀβεσσαλώμ, διατί δὲν ἀπέθνησκον ἐγὼ ἀντὶ σοῦ ; Ἐγὼ ἀντὶ σοῦ Ἀβεσσαλώμ, υἱέ μου, υἱέ μου ! Ὁ Δαβίδ, ἀφοῦ ἐβασίλευσε τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ὤρισεν ὡς διάδοχόν του τὸν υἱόν του Σολομῶντα, ἀπέθανε.

Πόρισμα.

Ἡ ἁμαρτία τιμωρεῖται.— Ὁ ἀσεβὴς πρὸς τοὺς γονεῖς περιφρονεῖται ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τιμωρεῖται βαρύντατα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

27. Ὁ Σολομών.

Ἡ σοφία τοῦ Σολομῶντος. Ὅταν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δαβίδ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον ὁ υἱὸς του Σολομών, ὁ Θεὸς παρουσιάσθη εἰς αὐτὸν καὶ τὸν ἠρώτησε τί ἠθέλεε νὰ τοῦ χαρίσῃ, σοφίαν, πλοῦτον, δόξαν, μακροζωίαν ἢ ἄλλο τι. Ὁ Σολομών ἐζήτησε σοφίαν, ὃ δὲ Θεὸς ηὐχαριστήθη καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν : Ἐπειδὴ δὲν ἐζήτησες μακροζωίαν ἢ πλοῦτον, ὅπως οἱ περισσότεροὶ ἀνθρώποι θὰ ἐζήτουν, ἀλλ' ἐζήτησες σοφίαν, ἤκουσα τὴν παράκλησίν σου καὶ σοῦ δίδω σοφίαν τόσῃν, ὥστε ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων οὐδεὶς ὑπῆρξε καὶ οὐδεὶς θὰ ὑπάρξῃ τόσον σοφός, ὡς σύ. Ἐκτὸς τῆς σοφίας ὅμως θὰ σοῦ δώσω καὶ ὅ,τι δὲν ἐζήτησες, δηλαδὴ πλοῦτον καὶ δόξαν, ἐὰν δὲ τηρήσῃς τὰς ἐντολάς μου, θὰ σοῦ δώσω καὶ μακροζωίαν.

Ὁ Σολομών ἔδειξε τὴν σοφίαν του εἰς τὴν ἐξῆς περίστασιν : Δύο γυναῖκες παρουσιάσθησαν πρὸ τοῦ βασιλέως διὰ νὰ λύσῃ μίαν διαφοράντων. Ἠρξισε νὰ δμιλῇ ἢ μία ἐξ αὐτῶν, καὶ εἶπε :

Βασιλεῦ, αὐτὴ ἡ γυνή, ἡ ὁποία εἶναι πλησίον μου, κατῶκει μαζί μου εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν· ἐκάστη ἐξ ἡμῶν εἶχεν υἱὸν ὀλίγων ἡμερῶν. Μίαν νύκτα ὁμως ἀπέθανεν ὁ υἱός της, διότι, ἐνῶ ἔκοιμᾶτο, ἐπίεσε καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν, χωρὶς νὰ θέλῃ. Τότε ἐσηκώθη καὶ ἔλαβε, χωρὶς νὰ ἐννοήσω, τὸ τέκνον μου ἀπὸ τὸν κόλ-

Ἡ κοίσις τοῦ Σολομῶντος.

πον μου, εἰς τὸν ὁποῖον ἔθηκε τὸ νεκρὸν τέκνον της. “Ὅταν ἐξύπνησα τὸ πρωῖ, εὔρον εἰς τὴν κλίνην μου τὸ νεκρὸν παιδίον, ἀλλὰ μόλις τὸ παρετήρησα μὲ προσοχὴν, εἶδον ὅτι δὲν ἦτο τὸ τέκνον μου. Κατόπιν ἔλαβε τὸν λόγον ἡ ἄλλη γυνή, ἡ ὁποία εἶπε: Δὲν εἶναι αὐτὸ ἀληθές· ὁ υἱός μου ζῆ καὶ ὁ υἱός σου εἶναι νεκρός. Ἄλλ’ ἡ πρώτη γυνή ἐπέμενε καὶ ἔλεγεν: “Ὅχι· ὁ υἱός σου ἀπέθανε, καὶ ὁ ἰδικός μου ζῆ. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ αἱ δύο ἐπέμενον ὅτι τὸ ζῶν παιδίον εἶναι ἰδικόν των, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Σολομῶντα ν’ ἀποφασίσῃ. Ὁ Σολομῶν τότε διέταξε νὰ φέρουν μίαν μάχαιραν καὶ νὰ μοιράσουν τὸ παιδίον εἰς δύο, ὥστε

καὶ αἱ δύο γυναῖκες νὰ λάβουν ἡμισυ ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἀληθῆς μήτηρ τοῦ παιδίου, ὅταν ἤκουσεν αὐτὴν τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, πλήρης φόβου ἐφώνησε: Κύριε, δώσατε εἰς αὐτὴν τὴν γυναῖκα ζῶν τὸ παιδίον, καὶ μὴ τὸ φονεύσετε, διότι προτιμῶ νὰ τὸ ἴδω εἰς χειρας αὐτῆς παρὰ νὰ τὸ ἴδω νεκρόν. Ἡ ἄλλη γυνὴ ὅμως, ἣ ὁποία δὲν ἐπόνει διὰ τὸ παιδίον, ἤθελε νὰ τὸ μοιράσουν. Ὁ βασιλεὺς τότε ἐνόησε ποία ἦτο ἡ ἀληθῆς μήτηρ τοῦ παιδίου καὶ διέταξε νὰ δοθῇ εἰς αὐτήν.

Ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος Ὁ Σολομὼν ἵδρυσεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀνάκτορα, ἔτι δὲ τὸν περίφημον ναόν. Ἡ οἰκοδομὴ του διήρκεσεν ἑπτὰ ἔτη, χιλιάδες δὲ ἀνθρώπων εἰργάσθησαν, καὶ πλῆθος χρημάτων ἐδαπανήθησαν δι' αὐτόν. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ἔγιναν μὲ ἐξαιρετικὴν μεγαλοπρέπειαν.

Ἀμαρτία καὶ θάνατος τοῦ Σολομῶντος. Ὅταν ὁ Σολομὼν ἐγήρασεν, ἔγινεν ὑπερήφανος καὶ ἀσεβῆς πρὸς τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς ὠργίσθη ἐναντίον του καὶ ἀνήγγειλεν εἰς αὐτόν ὅτι μετὰ τὸν θάνατόν του θὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν υἱὸν του τὸ πλεῖστον μέρος τῆς βασιλείας του. Μετὰ τεσσαράκοντα ἐτῶν βασιλείαν ἀπέθανεν ὁ Σολομὼν.

Πόρισμα.

Ἄς ζητῶμεν παρὰ τοῦ Θεοῦ πνευματικὰ καὶ οὐχὶ ὑλικά ἀγαθά.— Ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ ἀσέβεια τιμωροῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

28. Ὁ Ῥοβοὰμ καὶ ὁ Ἱεροβοὰμ.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σολομῶντος τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς του Ῥοβοὰμ. Ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ παρουσιάσθησαν πρὸς αὐτόν μὲ τὴν παράκλησιν νὰ ἐλαττώσῃ τοὺς φόρους, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἐπιβάλλῃ εἰς αὐτόν ὁ Σολομὼν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ῥοβοὰμ δὲν ἐδέχθη, ἀλλὰ τοῦναντίον εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὅτι θὰ φανῇ σκληρότερος τοῦ πατρός του, ὁ λαὸς ἐπανεστάτησε, καὶ ἐκ τῶν δώδεκα φυλῶν μόνον αἱ δύο, αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰούδα

καὶ τοῦ Βενιαμὶν ἔμειναν εἰς αὐτὸν πισταί· αἱ δ' ἄλλαι δέκα φυλαὶ ἐξέλεξαν βασιλέα τὸν δοῦλον τοῦ Σολομῶντος Ἱεροβοὰμ. Τοιοῦτοτρόπως ἐξεπληρώθη ὅ,τι προεῖπεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν Σολομῶντα, καὶ τὸ βασίλειον διηρέθη εἰς δύο, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ, ἐκ δέκα φυλῶν, μὲ βασιλέα τὸν Ἱεροβοὰμ καὶ πρωτεύουσαν τὴν Σαμάρειαν, καὶ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ἐκ δύο φυλῶν, μὲ βασιλέα τὸν Ῥοβοὰμ καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ἱερουσαλήμ.

Πόρισμα.

Δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα σκληροὶ πρὸς τοὺς ὑφισταμένους μας.

**29. Ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα
καὶ ἡ αἰχμαλωσία τῆς Βαβυλῶνος.**

Ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ διαφθορὰ ταχέως εἰσῆλθον καὶ εἰς τὰ δύο βασίλεια. Εἰς μάτην οἱ προφῆται προσέλεγον τὴν τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπὶ τέλους ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων Σαλμανάσσαρ ἐπολιόρχησε τὴν Σαμάρειαν, ὁ δὲ υἱὸς του Σαργῶν τὴν ἐκυρίευσε καὶ ὑπέταξε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰσραήλ.

Μετ' ὀλίγον ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ κατέλυσε τὸ βασίλειον τοῦ Ἰούδα, ἐκυρίευσε τὴν πρωτεύουσάν του Ἱερουσαλήμ, κατέστρεψε τὸν περιφημὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος καὶ ἔφερε τὸν βασιλέα, τὸν ὁποῖον ἐτύφλωσε, καὶ τὸν λαὸν αἰχμάλωτον εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐκεῖ ὁ ἰσραηλιτικὸς λαὸς ὑπέφερε τὰ πάνδεινα ἐπὶ ἑβδομήκοντα ἔτη. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ διαφθορὰ ἐπέφερον τὴν καταστροφὴν καὶ τῶν δύο βασιλείων.

Πόρισμα.

Ἡ ἀσέβεια καὶ ἡ διαφθορὰ καταστρέφουν ἄτομα καὶ ἔθνη δλόκληρα.

Ζ'

ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΑΙ

---

30. *Περὶ προφητῶν ἐν γένει.*

Προφήται λέγονται οἱ ἱεροὶ ἄνδρες, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ νὰ προλέγουν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. Οἱ προφήται ἐστέλλοντο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς ἔξαιρετικὰς περιστάσεις διὰ νὰ συμβουλεύσουν τὸν ἰσραηλιτικὸν λαὸν καὶ τοὺς ἄρχοντάς του νὰ παύσουν τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν, ἐὰν ἤθελον νὰ διαφύγουν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μετανοήσουν καὶ διορθωθοῦν, ἐὰν ἤθελον νὰ σωθοῦν.

Οἱ προφήται προεφήτευσαν ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον καὶ νὰ διδάξῃ τὴν ἀληθῆ Θρησκείαν.

Οἱ προφήται εἶχον μέγα θάρρος καὶ ἔλεγον τὴν ἀλήθειαν, χωρὶς νὰ φοβοῦνται κανένα, δι' αὐτὸ ὑπέφερον πολλὰ μαρτύρια, καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς τὸν θάνατον, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς, τοὺς ὁποίους ἐπέπληττον διὰ τὴν ἀσέβειάν των.

Τοιοῦτοι προφήται ἦσαν ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαΐας, ὁ Ἱερემίας, ὁ Δανιὴλ καὶ ἄλλοι.

Πόρισμα.

Χάριν τοῦ δικαίου ἃς ὑποφέρωμεν εὐχαρίστως ἐπὶ τῆς γῆς· θὰ ἀνταμειφθῶμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Παράδεισον.

31. *Ὁ Ἡλίας.*

Εἶδομεν ὅτι, ἀφοῦ ἔγινεν ὁ Ἱεροβοὰμ βασιλεὺς τοῦ ἰσραηλιτικοῦ βασιλείου τῶν δέκα φυλῶν, ἡ εἰδωλολατρεία καὶ ἡ ἀσέβεια ἠϋξάνον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Τὸ κακὸν ἠϋξήσε πλέον πάρα πολὺ, ὅταν ἦτο βασιλεὺς ὁ Ἀχαάβ, τοῦ ὁποίου ἡ σύ-

ζυγος ἦτο ἀσεβεισάτη. Ὁ Θεὸς ἠθέλησε μίαν φορὰν ἀκόμη νὰ σώσῃ τὸν λαὸν του, καὶ δι' αὐτὸ ἔστειλε πρὸς αὐτὸν τὸν προφήτην Ἡλίαν, ὁ ὁποῖος ἔζη μὲν συνήθως εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρήμους, ἀλλ' ἤρχετο, ὡς ἄνθρωπος ἀνάγκῃ, εἰς τὰς πόλεις, διὰ νὰ ἐπιπλήξῃ καὶ συμβουλευσῇ τοὺς κακοὺς, διὰ νὰ βοηθήσῃ καὶ ἀνακουφίσῃ τοὺς δυστυχεῖς, διὰ νὰ προείπῃ τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. Ὁ λαὸς τὸν ἐτίμα πάρα πολύ, διότι ἔβλεπε τὴν εὐσέβειάν του καὶ τὴν σοφίαν του, καθὼς καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποίαν εἶχε λάβῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ θαύματα.

Μίαν ἡμέραν, ὅτε ἦτο λιμὸς εἰς τὴν γῶραν, ὁ Ἡλιοῦ εἶδε μίαν πτωχὴν γυναῖκα νὰ συλλέγῃ ξύλα, καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτὴν ὀλίγον ὕδωρ καὶ ἄρτον· ἡ γυνὴ ἀπήντησεν ὅτι δὲν εἶχε μαζί της παρὰ ὀλίγον ἔλαιον καὶ ἄλευρον καὶ ὅτι θέλει νὰ συλλέξῃ ὀλίγα ξύλα διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν τροφήν, ἡ ὁποία τῆς ἀπομένει δι' αὐτὴν καὶ τὸ τέκνον της· ἅμα τελειώσουν καὶ αὐτά, προσέθεσεν ἡ δυστυχὴς γυνὴ· δὲν μένει ἄλλο παρὰ νὰ ἀποθάνωμεν. Ὁ Ἡλίας ἐλυπήθη τὴν πτωχὴν γυναῖκα καὶ εἶπεν εἰς αὐτὴν νὰ μὴ ἀπελπίζεται, διότι ὁ Θεὸς θὰ ἔξῃ τὰ δοχεῖά της πλήρη ἀπὸ ἔλαιον καὶ ἄλευρον, ἕως ὅτου παύσῃ ὁ λιμὸς· καὶ οὕτω συνέβη πράγματι.

Ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐορτάζει τὴν μνήμην τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τὴν 20ὴν Ἰουλίου.

Πόρισμα.

Πρέπει νὰ εἴμεθα φιλεύσπλαγχοι.

32. Ὁ Ἡσαίας.

Ὁ σπουδαιότατος ὅλων τῶν προφητῶν εἶναι ὁ Ἡσαίας, ὁ ὁποῖος ἐπολέμησε σφοδρότατα τὴν διαφθορὰν τῆς ἐποχῆς του καὶ προέλεγεν ὅτι θὰ τιμωρηθοῦν οἱ Ἑβραῖοι διὰ τὴν ἀσεβειάν των, ἀλλ' ὅτι θὰ καταστραφοῦν καὶ οἱ ἐχθροὶ των. Ἐλεγεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀρκεῖται μὲ τὰς νηστείας καὶ τὰς ἐορτὰς καὶ

τὴν ἐκτέλεσιν προσευχῶν καὶ θυσιῶν, ἀλλ' ὅτι ἀπαιτεῖ ἔργα καλὰ, δηλαδὴ νὰ τρέφωμεν πεινῶντας, νὰ ποτίζωμεν διψῶντας, νὰ ἐνδύωμεν γυμνοὺς, νὰ παρηγορῶμεν τοὺς λυπημένους, νὰ μετανοῶμεν καὶ νὰ μὴ κάμνωμεν ἁμαρτίας.

Προεῖπε δ' ὁ Ἡσαΐας ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Χριστὸς νὰ σώσῃ τὸν κόσμον καὶ ὅτι θὰ μαρτυρήσῃ πρὸς χάριν μας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἡσαΐας ἔλεγε πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐδένα ποτὲ ἐκολάκευεν, ἐφρονεύθη κατὰ διαταγὴν τοῦ κακοῦ βασιλέως Μανασσῆ.

Πόρισμα.

Ἀληθῶς εὐσεβὴς εἶναι ὁ ἀγαπῶν τὸν πλησίον του.

33. Ὁ Ἱερεμίας.

Ὁ Ἱερεμίας ἤρχισε νεώτατος νὰ προφητεύῃ καὶ ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον του ἐπὶ 40 ἔτη. Προέβλεπε τὴν καταστροφὴν τῶν Ἱεροσολύμων ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους ὡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τιμωρίαν διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν συμπατριωτῶν του, καὶ δι' αὐτὸ συνεβούλευε νὰ ὑποταγοῦν εἰς αὐτοὺς διὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ἀδικὸν αἱματοχυσίαν, ἀλλ' ἔνεκα τούτου ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν. Ὄταν κατεστράφησαν τὰ Ἱεροσόλμα ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους, ὁ Ἱερεμίας ἐθρήνησε θερμότερα διὰ τοῦτο, καὶ τὴν λύπην του ἔγραψεν εἰς ἓν ὠραῖον ποίημα, τοὺς θρήνους. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο θεωρεῖ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἱεροσολύμων ὡς δικαίαν τιμωρίαν τοῦ Θεοῦ, ἐλπίζει ὅμως καὶ εὐχεται ταχέως νὰ διορθωθοῦν οἱ συμπατριῶταί του, διὰ νὰ συγχωρηθοῦν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ὁ Ἱερεμίας ἀπέθανε λιθοβοληθεὶς.

Πόρισμα.

Τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος μας πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὡς ἰδίαν μας εὐτυχίαν, τὴν δὲ δυστυχίαν τῆς ὡς δυστυχίαν μας.

Ὁ Ἰερεμίας, θρηνεῖ τὴν καταστροφὴν τῶν Ἱεροσολύμων.

34. Ὁ Δανιήλ.

Ὁ Δανιήλ καὶ οἱ τρεῖς παῖδες. Ὅταν ὁ Ναβουχοδονόσορ, ὁ βασιλεὺς τῶν Βαβυλωνίων, ἐκυρίευσεν τὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ἔφερε τοὺς αἰχμαλώτους εἰς τὴν Βαβυλῶνα διέταξε νὰ ἐκλέξουν ἐξ αὐτῶν νέους ἐκλεκτοὺς διὰ νὰ μάθουν τὴν βαβυλωνιακὴν γλῶσσαν καὶ σοφίαν, ὥστε μίαν ἡμέραν νὰ χρησιμεύσουν εἰς τὸ κράτος. Ἐξελέχθησαν δὲ ὁ Δανιήλ καὶ τρεῖς ἄλλοι νέοι, οἱ ὁποῖοι ταχέως προώδευσαν πολὺ καὶ ἔλαβον μεγάλας θέσεις. Πρὸ πάντων διεκρίθη ὁ Δανιήλ, ὁ ὁποῖος εἶχε λάβῃ παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ δῶρον νὰ προφητεύῃ καὶ νὰ ἐξηγῇ ὄνειρα· ἐπειδὴ μάλιστα μόνος αὐτὸς ἠδυνήθη νὰ ἐξηγήσῃ ὄνειρον εἰς τὸν βασιλέα, διωρίσθη ὑπ' αὐτοῦ ἄρχων τῆς χώρας.

Οἱ τρεῖς παῖδες εἰς τὴν κάμινον. Μίαν φορὰν ὁ Ναβουχοδονόσορ διέταξε νὰ προσκυνήσουν ὅλοι τὴν χρυσοῦν εἰκόνα του, ἃν δὲ κανεὶς ἠρνεῖτο νὰ πράξῃ τοῦτο, νὰ ῥιφθῇ εἰς κάμινον (φοῦρνον). Ὅλοι ὑπήκουσαν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' οἱ τρεῖς παῖδες δὲν ἤλθον νὰ προσκυνήσουν, διότι ἡ θρησκεία των ἀπηγόρευε νὰ προσκυνοῦν ἄλλο τι ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ. Ὁ βασιλεὺς, ὅταν ἔμαθε τοῦτο, διέταξε νὰ ῥίψουν τοὺς παῖδας εἰς τὴν κάμινον· ποία ὅμως ἦτο ἡ ἐκπληξίς του, ὅταν βραδύτερον ἐπλησίασεν εἰς αὐτὴν καὶ εἶδε τοὺς τρεῖς παῖδας ἀβλαβεῖς νὰ περιπατοῦν ἐντὸς αὐτῆς καὶ νὰ ὑμνοῦν τὸν Θεόν, ἐκτὸς δ' αὐτῶν καὶ ἄγγελον, τὸν ὁποῖον ἔστειλεν ὁ Θεός, διὰ νὰ προστατεύσῃ τοὺς παῖδας. Ἀμέσως διέταξε νὰ ἀπομακρύνουν αὐτοὺς ἀπὸ τὴν κάμινον καὶ νὰ θανατώσουν πάντα ὑβριστὴν τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος διεφύλαξε τοὺς τρεῖς παῖδας.

Ὁ Δανιήλ εἰς τὸς λάκκον τῶν λεόντων. Ὅταν ὁ βασιλεὺς τῶν Μήδων Δαρεῖος ὑπέταξε τὴν Βαβυλῶνα, ἀνύψωσε τὸν Δανιήλ εἰς ὑψιστον ἀξίωμα. Διὰ τοῦτο οἱ ὑπάλληλοι τοῦ βασιλέως ἐμίσησαν τὸν Δανιήλ καὶ ἐσκέποντο πῶς νὰ τὸν βλάψουν. Ἐ-

πειδὴ λοιπὸν ἐγνώριζον ὅτι ὁ Δαυὶὴλ προσηύχετο τρεῖς φορές καθ' ἑκάστην εἰς τὸν Θεόν, ἔπεισαν τὸν βασιλέα νὰ ἀπαγορεύσῃ εἰς πάντα ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Θεόν, ἂν δέ τις προσηύχετο, νὰ ῥιφθῇ εἰς λάκκον τινά, ὅπου ὑπῆρχον λέοντες. Ὁ Δαυὶὴλ ἦτο τόσο εὐσεβής, ὥστε τίποτε

Ὁ Δαυὶὴλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων.

δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν κάμῃ νὰ παραλείψῃ τὰ καθήκοντά του πρὸς τὸν Θεόν, καὶ ἐξηκολούθει τακτικῶς νὰ προσεύχεται. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς, ἂν καὶ ἠγάπα πολὺ τὸν Δαυὶὴλ, διέταξε νὰ τὸν ῥίψουν εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔστειλε τὸν ἄγγελόν του, ὁ ὁποῖος ἔκλεισε τὰ στόματα τῶν λεόντων καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔμεινε ὁ Δαυὶὴλ ἀβλαβής. Τότε ὁ βασιλεὺς, ὅταν εἶδε τοῦτο, διέταξε νὰ ἀπομακρυνθῇ ὁ Δαυὶὴλ ἀπὸ τὸν λάκκον καὶ νὰ ῥιφθοῦν εἰς αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ του, οἱ ὁποῖοι κατεσπαράχθησαν ἀμέσως ἀπὸ τοὺς λέοντας.

Πόρισμα.

Ὅταν εἴμεθα εὐσεβεῖς, ὁ Θεὸς μᾶς προστατεύει καὶ ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον κίνδυνον.

35. Ὁ Ἰωνᾶς.

Ὁ προφήτης Ἰωνᾶς ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Θεὸν τὴν ἐντολὴν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἀσσυρίας Νινευὶ καὶ νὰ συμβουλευσῇ τοὺς κατοίκους αὐτῆς νὰ μετανοήσουν διὰ τὴν ἀσέβειάν των, διὰ νὰ μὴ τιμωρηθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰωνᾶς δὲν ὑπήκουσε καὶ ἐπεβιβάσθη εἰς ἓν πλοῖον διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν ἄλλην πόλιν. Κατὰ τὸν πλοῦν ὁμως συνέβη μεγάλη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε νὰ καταποντισθῇ. Οἱ ἐπιβάται ἤρχισαν νὰ ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ νὰ ἐλαφρώσῃ τὸ πλοῖον, ἔρριψαν τὰ σκεύη του εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλ' ὁ κίνδυνος ἐξηκολούθει. Τότε ἀπεφάσισαν οἱ ἐπιβάται νὰ βάλουν κλήρους μὲ τὰ ὀνόματά των καὶ νὰ λάβουν ἓνα ἐξ αὐτῶν διὰ νὰ ἴδουν ἐξ αἰτίας ποίου ὁ Θεὸς ἔστειλε τὴν τρικυμίαν, καὶ ἐκληρώθη τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωνᾶ. Ὁ Ἰωνᾶς ὡμολόγησεν ὅτι παρήκουσεν εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ ὅτι αὐτὸς ἦτο ἡ αἰτία τῆς τρικυμίας, τότε δ' οἱ συνταξιδιωταὶ του τὸν ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κατέπαυσεν ἀμέσως ἡ τρικυμία. Μόλις ἔπεσεν ὁ Ἰωνᾶς εἰς τὴν θάλασσαν, τὸν κατέπιε μέγα κῆτος, δηλαδὴ μέγα θαλάσσιον θηρίον, εἰς τὴν κοιλίαν τοῦ ὁποίου ἔμεινε τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας προσευχόμενος καὶ μετανοῶν· τέλος ὁ Θεὸς τὸν συνεχώρησε καὶ τὸ κῆτος ἐξήγαγε τὸν Ἰωνᾶν εἰς τὴν ξηρὰν σῶον καὶ ἀβλαβῆ, ἦλθε δὲ οὗτος ἀμέσως εἰς τὴν Νινευὶ καὶ ἐκήρυξε μετάνοιαν, ὅπως διέταξεν ὁ Θεός.

Πόρισμα.

Ὁ Θεὸς τιμωρεῖ τοὺς παρακούοντας εἰς τὸ θέλημά του, ἀλλὰ συγχωρεῖ αὐτούς, ὅταν μετανοήσουν.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΥΠΑΘΟΥΣ ΙΩΒ

36. Ὁ Ἰώβ.

Μίαν φορὰν ἔζη εἰς ἄνθρωπος, ὀνομαζόμενος Ἰώβ, ἐνάρετος καὶ εὐσεβής· εἶχε δ' ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας, καὶ πλῆθος ὑπηρέτων, κτηνῶν καὶ κτημάτων. Ἐνῶ ὁμως ὁ Ἰώβ ἔζη τόσον εὐτυχής, ἦλθε σειρά δυστυχημάτων εἰς αὐτὸν ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας· τὰ ζῶα του ἠρπάγησαν, οἱ ὑπηρέται του ἐφρονεύθησαν ὑπὸ ληστών, καὶ τέλος, ἐνῶ ὅλα τὰ τέκνα του συνέτρωγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ μεγαλυτέρου των, σεισμός κατεκρήμνισε τὴν οἰκίαν, ἣ ὁποία κατεπλάκωσε καὶ ἐφόνευσε αὐτά. Ὁ Ἰώβ εἰς τὸ ἄκουσμα αὐτῶν τῶν συμφορῶν ἐλυπήθη ὑπερβολικά, ἀλλὰ δὲν ἔπαυσε οὐδὲ διὰ μίαν στιγμήν τὴν θερμὴν του ἀγάπην πρὸς τὸν Θεόν· τοῦναντίον προσεκύνει τὸν Θεὸν καὶ ἔλεγεν : Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωκε τὰ ἀγαθὰ, ὁ Θεὸς μοῦ τὰ ἀφῆρεσεν· ἔγινε καθὼς ἠθέλησεν ὁ Θεός· ἄς εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον.

Ὡς νὰ μὴ ἐφθάνον τὰ δυστυχήματα αὐτὰ τοῦ Ἰώβ, προσεβλήθη καὶ ὁ ἴδιος ἀπὸ φοβερὰν νόσον, καὶ ἐπειδὴ εἶχε καταντήσῃ πάμπτωχος, ἔζη ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ ὑπαιθρον. Ἀφοῦ παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ Ἰώβ ἐξηκολούθει νὰ ὑποφέρῃ, μίαν ἡμέραν ἣ γυνὴ του εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἀπορεῖ μὲ τὴν ὑπομονὴν του καὶ ὅτι ματαίως ἐλπίζει νὰ καλλιτερεύσῃ ἣ τύχη του. Ὁ Ἰώβ τότε ἐπέπληξε τὴν γυναῖκά του καὶ εἶπεν εἰς αὐτήν : Ὁμίλησες ὡς ἀνόητος γυνὴ· ἀφοῦ ἐδέχθημεν τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, δὲν πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν καὶ τὰ κακά ;

Τρεῖς φίλοι τοῦ Ἰώβ ἤκουσαν τὰς μεγάλας συμφορὰς του καὶ ἦλθον νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν. Ὅταν εἶδον τὴν ἀθλίαν κατὰ-

στασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο, ἐλυπήθησαν πολὺ, ἐκλαυσαν πικρῶς, καὶ ἐκάθισαν πλησίον τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς· ἦσαν ὅμως τόσον τεταραγμένοι, ὥστε δὲν ἠδύναντο νὰ εἶπουν μίαν λέξιν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Τέλος ὁ Ἰὼβ ἐβασανίζετο πολὺ καὶ κατηράσθη τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του· τότε ὠμίλησαν καὶ οἱ φίλοι του, οἱ ὁποῖοι εἶπον ὅτι κατὰ τὴν γνώμην των διὰ νὰ ὑποφέρῃ τόσον ὁ Ἰὼβ θὰ ἡμάρτησεν.

Ὁ Ἰὼβ διεμαρτυρήθη καὶ εἶπεν ὅτι εἶναι ἀθῶος καὶ ὅτι

Ὁ Ἰὼβ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι του.

ἀδίκως ὑποφέρει τόσα. Τέλος παρουσιάζεται ὁ Θεός ὁ ὁποῖος εἶπεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ συζητοῦν διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, διότι δὲν δύνανται πολλάκις νὰ τὰς ἐννοήσουν· ἕκαστος πρέπει, χωρὶς νὰ παραπονηται, νὰ ὑποφέρῃ καὶ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος πράττει ὅλα μὲ σκοπόν, τὸν ὁποῖον ὅμως πολλάκις δὲν δύναμεθα νὰ ἐννοήσωμεν. Ὁ Ἰὼβ μετενόησε, διότι κατηράσθη τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς του, ὁ δὲ Θεός, ἐπειδὴ οὗτος ἔδειξε μεγάλην ὑπομονὴν εἰς τὰ παθήματά του καὶ ἀγάπην πρὸς αὐτόν, τὸν ἐθεράπευσε, τοῦ ἔδωκε περισσότερα ἀγαθὰ ἀπὸ ὅσα εἶχε πρὶν, καὶ ἑπτὰ υἱοὺς καὶ τρεῖς θυγατέρας.

Πόρισμα.

Τὰς πράξεις τοῦ Θεοῦ δὲν δύναμεθα ἡμεῖς νὰ κρίνωμεν· πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν ὅλα μὲ ὑπομονήν, ὁ δ' ὑπομένων σωζεται.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Είδομεν τὰς τύχας τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ· εἶδομεν τὰς εὐτυχίας του καὶ τὰς δυστυχίας του, τὴν ἀνύψωσίν του καὶ τὴν κατάπτωσίν του, τὸ μεγαλεῖόν του καὶ τὴν μικρότητά του.

Ὅταν ὁ λαὸς ἦτο εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος, εἶχε προστάτην τὸν Θεόν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ὁποῖου ἐνίκα τοὺς ἐχθρούς, διήρχετο ποταμοὺς καὶ θαλάσσας, χωρὶς νὰ βραχῇ, ἐτρέφετο μὲ μάννα καὶ μὲ ὄστυγας εἰς τόπους ἐρήμους· ὅταν ὅμως ἔλησμόνει τὸν σεβασμόν, τὸν ὁποῖον ὤφειλεν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰς ἐντολάς του, διεφθείρετο, ἐξησθένει, ἔχανε τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ, ἐγίνετο δοῦλος εἰς ξένους λαούς, ὑπέφερε τὰ πάνδεινα μακρὰν τῆς πατρίδος του καὶ ὑφίστατο πολλὰς ταπεινώσεις.

Ἡ ἱστορία αὕτη ἄς εἶναι δι' ἡμᾶς δίδαγμα· ἄς ἴδωμεν ποῦ δύναται νὰ καταντήσῃ ἓνα λαὸν ἢ ἀσέβεια καὶ ἡ διαφθορά : εἰς τὴν καταστροφὴν, εἰς τὴν ὑποδούλωσιν.

Ἄς εἴμεθα λοιπὸν ἡμεῖς ἐνάρετοι· ἄς πιστεύωμεν μὲ ὅλην τὴν δύναμίν μας εἰς τὸν Θεόν, ἄς ἐκτελῶμεν ὅλας τὰς ἐντολάς του, ἄς εἴμεθα καλοὶ πολῖται, διὰ νὰ εὐτυγχῶμεν καὶ νὰ ἔχωμεν πατρίδα, ὅπως εἶπεν ὁ μέγας Βασιλεὺς μας, « σεβαστὴν εἰς τοὺς φίλους της καὶ τρομερὰν εἰς τοὺς ἐχθρούς της »!

ΔΩΡΕΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Πρὸς τοὺς διδάσκοντας	σελ. 3
Εἰσαγωγή	4
Α' Ἡ πρὸ τῶν πατριαρχῶν Ἱστορία	5—11
1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τῶν ἀνθρώπων	5
2. Ὁ παράδεισος, ἡ παρακοή τῶν πρωτοπλάστων καὶ ἡ ἐξωσις αὐτῶν ἐκ τοῦ παραδείσου	6
3. Ὁ κατακλυσμός	8
4. Ὁ πύργος τῆς Βαβέλ	10
Β' Οἱ πατριάρχαι	11—29
α' Ὁ Ἀβραάμ	11—15
5. Κλησις τοῦ Ἀβραάμ	11
6. Χωρισμός Ἀβραάμ καὶ Λώτ	12
7. Ἡ καταστροφή τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων	13
8. Ὁ Ἀβραάμ ἀποκτᾷ υἱόν	14
β' Ὁ Ἰσαάκ	14—15
9. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ	14
γ' Ὁ Ἰακώβ	15—18
10. Ὁ Ἡσαῦ πωλεῖ τὰ πρωτοτόκια	15
11. Ὁ Ἰακώβ λαμβάνει δι' ἀπάτης τὴν εὐλογίαν τοῦ πα- τρὸς του	16
12. Ὁ Ἰσαάκ εὐλογεῖ τὸν Ἡσαῦ	17
13. Ἡ φυγὴ τοῦ Ἰακώβ	18
δ' Τὰ κατὰ τὸν Ἰωσήφ	18—29
14. Ὁ Ἰωσήφ φθονεῖται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν του καὶ πω- λεῖται ὑπ' αὐτῶν	18
15. Ὁ Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πετεφρῆ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν	21
16. Ἡ ἀνύψωσις τοῦ Ἰωσήφ	22

	Σελ.
17. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ ἔρχονται εἰς Αἴγυπτον . . .	24
18 Τὸ δεῦτερον ταξίδιον τῶν υἱῶν τοῦ Ἰακώβ εἰς τὴν Αἴ- γυπτον. Ὁ Ἰωσήφ φανεροῦται εἰς τοὺς ἀδελφούς του .	26
Γ' Ἡ ἱστορία τοῦ Μωϋσέως καὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ 29—37	
19. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Μωϋσέως	29
20. Οἱ Ἰσραηλῖται φεύγουν ἐξ Αἰγύπτου	32
21. Οἱ Ἰσραηλῖται μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐξ Αἰγύπτου	34
22. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ	36
Δ' Οἱ Κριταὶ . . . . . 37—40	
23. Οἱ Κριταὶ· ὁ Γεδεών· ὁ Σαμψών· ὁ Ἡλὶ· ὁ Σαμουὴλ	37
Ε' Ἡ καλὴ νύμφη Ῥούθ. . . . . . 41—42	
24. Ἡ Ῥούθ	41
Ϛ' Οἱ βασιλεῖς . . . . . 43—51	
25. Ὁ Σαούλ	43
26. Ὁ Δαβίδ	45
27. Ὁ Σολομών	48
28. Ὁ Ῥοδοάμ καὶ ὁ Ἱεροδοάμ.	50
29. Ἡ κατάλυσις τοῦ βασιλείου τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ αἰχμα- λωσία τῆς Βαβυλῶνος	51
Ζ' Οἱ προφῆται . . . . . 52—58	
30. Περὶ προφητῶν ἐν γένει	52
31. Ὁ Ἡλίας	52
32. Ὁ Ἡσαΐας	53
33. Ὁ Ἱερεμίας	54
34. Ὁ Δανιήλ	56
35. Ὁ Ἰωνᾶς	58
Ἡ ἱστορία τοῦ πολυπαθοῦς Ἰώβ . . . . . 59—60	
36 Ὁ Ἰώβ.	59
Ἡ ἐπίλογος 61	

Χάρτης της Παλαιστίνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000014267